Beantwoording vragen van de fracties naar aanleiding van de Begroting 2020 en de Zomernota 2019.

De vragen worden gepresenteerd op volgorde van de hoofdstukken van de begroting. Vanaf pagina 28 komen de vragen met betrekking tot de Zomernota 2019 aan bod.

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
GL	Algemeen	Kan er volgend jaar weer een overzichtspagina bij, 1 A4, waarop in 1 oogopslag te zien is hoeveel baten er zijn, hoeveel lasten en hoe die verdeeld zijn?	Is aanwezig op pagina 1/547 van de digitale begroting (zie de cirkeldiagrammen)
GL	Algemeen	Kan er volgend jaar weer een bladzijde bij met uitleg van alle afkortingen?	Ja, een lijst met afkortingen wordt aan de digitale begroting toegevoegd.(rechts op de pagina onder “meer”)
D66	Algemeen, Totaal resultaat = 0 –	Is de begroting qua uitgaven en inkomsten naar elkaar toegeschreven?	Ja, via reserve mutatie sluitend gemaakt. Het saldo van de lasten en baten = € 6,086 miljoen (zie pagina 507/547 van de digitale begroting)
D66	Programma 1.1 Grote projecten Natuurpakket Westerschelde	Bij natuurpakket Westerschelde wordt aangegeven dat er 350 hectare estuarine natuur wordt aangelegd in de Hedwigepolder. Hoe is aan dit getal gekomen? De Hertogin Hedwigepolder is namelijk maar 300 hectare groot. In hoeverre is de aanleg van recreatie/horeca in dit gebied meegenomen in de 350 hectare estuariene natuur die wordt aangelegd?	Met de herijking is op basis van de inrichtingsplannen gekeken naar de daadwerkelijke hectares die estuariene natuur worden, los van de oppervlakte van de Hedwigepolder. Daarmee heeft een correctie plaatsgevonden. Daarnaast is er kwaliteitsverbetering meegerekend die ontstaat door de inrichtingsplannen. Inclusief een stukje kwaliteitsverbetering van het schor buitendijks aan de Hedwigepolder. Uitname van estuariene kwaliteit door bv. de aanleg van een panoramaheuvel inclusief evt. horeca zal worden verrekend. Het gaat hier echter om een minimaal verlies van een enkel ha. Overige recreatie in de vorm van bv. wandelpaden tellen mee als estuariene natuur.
D66	Programma 1.1 Grote projecten Natuurpakket Westerschelde	Herijking Westerschelde natuurpakket : Doelstelling ontwikkelen ca 820 ha Zeeuwse natuur – is dit inclusief 600 ha estuariëne natuurontwikkeling Westerschelde?	Nee, enkel Waterdunen telt op dit moment mee voor 173 ha bijdrage voor het ontwikkelen van in totaal 820 ha Zeeuwse Natuur
D66	Programma 1.1 Grote projecten Natuurpakket Westerschelde	Bij natuurpakket Westerschelde wordt aangegeven dat 35 hectare van Perkpolder is aangegeven als herijking natuurpakket. In totaal is er echter 75 hectare ontpolderd en aan de natuur teruggegeven. Waarom is de volledige 75 hectare niet meegenomen in het halen van de doelstelling van 600 hectare estuariene natuur?	40 ha van de natuurontwikkeling Perkpolder is een NCW verplichting. D.i. verplicht vanwege de vereiste natuurcompensatie voor het uitdiepen van de Westerschelde ten behoeve van de scheepvaart naar Antwerpen. We mogen geen compensatienatuur meerekenen in het NPW.

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
GL	Programma 1.1 Grote projecten Natuurpakket Westerschelde	Wat is op dit moment feitelijk gerealiseerd van de 600 ha estuariene natuur? Verwacht GS dat het totaal toch tijdig gehaald wordt? (Pagina 10 pdf)	Er zijn 117 (gewogen) hectares gerealiseerd (Perkpolder, Knuitershoek, Baalhoek en Zwin) Met opening van de getijdenduiker eind september komt daar 121 ha bij. De werken voor Hedwigepolder, Bath en Ossenisse zijn of worden binnenkort gegund. De verwachting is dat dit binnen de Convenantsperiode – inclusief de daarbij behorende nazorgperiode gerealiseerd zal worden (2025).
D66	Programma 1.1 Grote projecten Natuurpakket Westerschelde	Middengebied Waterdunen (121 ha) en Perkpolder (35 ha). Daaronder staat vermeld dat Perkpolder is afgerond. Waarom staat dit nog vermeld als opgave of gaat het over ander gebied bij Perkpolder?	De doelopgave benoemt alle te realiseren projecten binnen het Natuurpakket Westerschelde, ongeacht of deze op dit moment al dan niet gerealiseerd zijn. Daaronder wordt aangegeven welke projecten van de doelopgave reeds gerealiseerd zijn. Naast Perkpolder zijn dat Zwin en twee buitendijkse projecten. Deze zijn ook in de doelopgave daarboven opgenoemd.
D66	Programma 1.1 Grote projecten Waterdunen	Is er al een exacte datum bekend voor de overdracht van de gronden aan Zeeuws Landschap en Molencaten?	We streven naar eind 2019 voor de feitelijke levering van de gronden. Wel moet voordien nog overeenstemming over de laatste afspraken met Molecaten worden bereikt. Het is de bedoeling dat de juridische levering van de gronden uiterlijk eind 2020 plaats vindt aan Molecaten. Dit is conform de overeenkomst met Molecaten. Een en ander is nog wel afhankelijk van het tempo waarin de omgevingsvergunning door Molecaten wordt ontvangen.
SGP	Programma 1.1 Grote projecten Waterdunen	Als er consequenties zijn t.o.v. de begroting, dan vernemen wij dit graag bij de behandeling van de begroting.	Met het Statenvoorstel GREX 2020, dat ons college op 29 oktober jl. heeft vastgesteld en in uw Staten van 13 december zal worden behandeld, geven wij via de daarbij behorende begrotingswijziging inzicht in de gevolgen voor de begroting. Dit betreft overigens alleen een herschikking van het eerder door uw Staten beschikbaar gestelde budget in de tijd. Er wordt met betreffend voorstel geen verzoek gedaan voor extra middelen. De risico's met betrekking tot de uitvoering van het project zijn ook verwerkt in de GREX 2020. Risico's voor de beheerfase van het project zijn verwoord in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van de provinciale begroting.

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
GL	Programma 1.1 Grote projecten, Mar-kazerne	Wat is de stand van zaken vanuit Defensie? Al enig zicht op wanneer 1e doel – alles bouwrijp opleveren – bereikt wordt? (Pagina 11 pdf)	Over de stand van zaken vanuit Defensie is geen ander nieuws te melden dan is aangegeven in de eerder aan Provinciale Staten toegezonden brieven van staatssecretaris Visser van 6 juni jl. en de Q2- en Q3-voortgangsrapportages van het project MARKAZ. De gunning van de bouw voorbereidende werken en de dialoogfase zijn nog steeds opgeschort, in afwachting van de afronding van het overleg met de medezeggenschapsraad. Op de brief, die Zeeland op 27 september jl. aan de staatssecretaris heeft gestuurd, is nog geen antwoord gekomen.
GL	Programma 1.2 Stategische opgave Zichtbaar Zeeland	Er wordt gesproken over gebrek aan uitvoeringskracht. Zit hem dat in mensen, in middelen? (Pagina 24 pdf)	In beiden. Voor de toeristische marketing is er een uitvoeringsorganisatie (VVV Zeeland), voor het aantrekken van ondernemers ook (Invest in Zeeland, onderdeel van Impuls Zeeland), maar voor het aantrekken van nieuwe inwoners, studenten en arbeidskrachten naar Zeeland is er geen organisatie die daar structureel werk van maakt. En daar zit nu de economische noodzaak. Daarvoor is kennis, kunde, menskracht en middelen nodig. Ook is nog meer samenwerking/synergie nodig door op marketinggebied tussen de toeristische, ondernemers- en arbeidsmarketing, ook met alle Zeeuwse partners. Deze beoogde synergie en samenwerking (beoogd in 'Zeeland Partners') levert ook extra uitvoeringskracht – lees: concrete resultaten, die onderling samenhang hebben - op.
SGP	Programma 1.2 Strategische opgaven: Zichtbaar Zeeland	Inzet ligt op het aantrekken van nieuwe vestigers (blz. 24) Op welke manier probeert de Provincie het wegtrekken van jongeren (en ouderen) uit de provincie te voorkomen? Hoeveel geld wordt daarvoor uitgetrokken? In de Zomernota wordt er heel kort iets over gezegd, verdere toelichting is welkom.	In 2018 zijn we begonnen met campagnes gericht op behoud van jongeren in Zeeland door ze actief te benaderen/aan te spreken op studie- en carrièrekansen in Zeeland, namelijk: 1. jongeren die al in het gebied wonen, naar school gaan en/of studeren (nog niet beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt) 2. jongeren die zijn opgegroeid in Zeeland en op dit moment elders wonen vanwege studie en/of een ander doeleinde. Omdat deze doelgroep al een band heeft met Zeeland, lijkt de kans dat zij bereid zijn zich te oriënteren op kansen op het gebied van studeren, wonen en werken in Zeeland groter. Concreet is in 2018 gestart met (het ondersteunen van) vier initiatieven:

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
			- Een jaarlijks terugkerende campagne voor eindexamen-scholieren, onder de paraplu van het concept 'the class of… making memories together'; provincie is initiatiefnemer - Het Kick-Off Festival Zeeland, gezamenlijk georganiseerd door de onderwijsinstellingen Scalda, HZ University of Applied Sciences en University College Roosevelt met ondersteuning van Provincie Zeeland; In breder verband, waar jongeren specifiek ook aandacht in krijgen: - Marketingactiviteiten op festivals/evenementen, zoals Concert at Sea en DAMX, over wonen en werken in Zeeland, waar (ook) veel jongeren komen. - Huisvesting: het aanjagen/stimuleren van huisvestingsmogelijkheden voor verschillende doelgroepen met ook specifieke aandacht voor jongeren. T.a.v. 'binden en boeien van talent', hebben we uitgegeven: - Een jaarlijks terugkerende campagne voor eindexamenscholieren, onder de paraplu van het concept 'the class of… making memories together'; >> € 15.000,- - Het Kick-Off Festival Zeeland, gezamenlijk georganiseerd door de onderwijsinstellingen Scalda, HZ University of Applied Sciences en University College Roosevelt met ondersteuning van Provincie Zeeland; >> € 20.000,- (in de vorm van subsidie).
D66	Programma 1.2 Strategische opgave Slimme mobiliteit:	Waar kan ik het proces naar het opzetten van slimme mobiliteit de Roadmap laadinfrastructuur vinden?	Inmiddels heeft u de roadmap laadinfrastructuur, die in het kader van de Zeeuwse regionale energiestrategie (RES) is opgesteld, ontvangen. De verdere stappen vanuit deze roadmap worden in samenwerking verder opgepakt.
GL	Programma 1.2 Strategische opgave Slimme mobiliteit:	Klopt het dat de minister van I&W ruimte biedt aan Zeeland voor experimenten/pilots slimme mobiliteit? Wanneer, waar en hoe komt input vanuit burger(vertegenwoordigers) hierbij aan bod? Heeft de provincie een beeld wat zij over bv. 2 jaar voor ogen heeft met slimme mobiliteit? Zo ja, kan daar vast e.e.a. van op een rij worden gezet?	In het BO MIRT is afgesproken om als Zeeland als living lab smart mobility, specifiek ten aanzien van de vraagstukken van een dunbevolkt gebied met grensoverschrijdende verbindingen, actief te zijn. In projecten die in relatie hiertoe worden opgezet, zoals SD op weg, worden juist ook initiatieven vanuit de maatschappij (burgers) gestimuleerd. Wat de provincie voor ogen heeft met Slimme Mobiliteit is een gezamenlijk vraagstuk van GS en PS, waarbij de komende periode daarover met elkaar in gesprek wordt gegaan. Een technisch antwoord op deze vraag is derhalve niet te geven.

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
GL	Programma 1.2 Strategische opgave Ruimtelijke Kwaliteit Omgevingsvisie ed	Vaststelling Omgevingsvisie 2021 en Omgevingsverordening 2021 alsook MER maart 2020: worden alle 3 door PS vastgesteld? (pagina 20/21 pdf)	Provinciale staten zullen alle drie de documenten vaststellen. Naar verwachting in december 2020.
GL	Programma 1.2 Strategische opgave Ruimtelijke kwaliteit - Omgevingsvisie ed	Allerlei vertegenwoordigingen uit overheden, maatschappelijke organisatie, bedrijven en onderwijs worden genoemd bij de totstandkoming. Wanneer, waar en hoe wordt de inbreng van burgers, burgervertegenwoordigers/coöperaties geregeld? (pagina 21 pdf)	Bij het opstellen van de bouwstenen richten we ons in principe op de stakeholders. Zij denken en doen mee bij het opstellen van de bouwstenen als opstellers cq meedenker. In dit proces zitten ook enkele burgers die zich actief hebben aangemeld als opsteller of meedenker. Deze inbreng is van harte welkom. We hebben niet actief burgers geworven voor het opstellen van de bouwstenen. Gemeenten zijn het eerste aanspreekpunt voor de inwoners en op lokaal niveau het meest betrokken bij initiatieven van en contact met burgers. De Provincie wil het contact van de gemeenten met burgers benutten bij het opstellen van de Zeeuwse Omgevingsvisie 2021. Daarnaast wordt bij bouwstenen die in gezamenlijkheid worden opgestart de burger zoveel als mogelijk betrokken." Dat gebeurd actief bij de, samen met de betrokken gemeenten, op te stellen bouwstenen Veerse Meer, de RES en de klimaatadaptatie. De bouwstenen zijn de eerste stap om te komen tot een Zeeuwse Omgevingsvisie 2021. In de periode april / mei is een brede achterbanconsultatie voorzien, op dat moment zijn de bouwstenen versmolten tot een eerste concept Zeeuwse Omgevingsvisie 2021. Op dat moment zullen we de burgers betrekken. Er is dan een concreet gespreksonderwerp en nog voldoende ruimte voor de reactie en wensen van de burger voorafgaand aan de formele procedures. De officiële inspraakprocedure over de omgevingsvisie, -verordening en MER vindt na de zomervakantie 2020 plaats. Dan heeft iedereen de gelegenheid om te reageren.
GL	Programma 1.2 Strategische opgave Ruimtelijke kwaliteit Veerse Meervisie	Waarom wordt die niet gelijk met 1e vaststelling meegenomen? Als er ergens een urgentie visie nodig is, is dit wel voor VM. (pagina 21 pdf)	Er is een startnotitie voor het Veerse Meer opgesteld. Om het proces rondom het Veerse Meer zorgvuldig en in samenhang met de burgers te doorlopen is meer tijd nodig dan binnen de strakke planning voor het opstellen van de Zeeuwse Omgevingsvisie 2021 beschikbaar is, vanwege de

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
			inwerkingtreding van de Omgevingswet moet de Omgevingsvisie uiterlijk op 1 januari 2021 zijn vastgesteld. Voor de Veerse Meer visie betekend het dat deze in de eerste herziening van de Zeeuwse Omgevingsvisie meegenomen zal worden. Daarmee wordt gelijk na het vaststellen van de Zeeuwse Omgevingsvisie gestart. Zoals eerder al aangegeven wordt de Omgevingsvisie een dynamisch document.
D66	Programma 1.2 Strategische opgaven Ruimtelijke kwaliteit	Is de kustzone inmiddels ingediend als NOVI gebied, wat is de huidige status daarvan? Welke relatie heeft de Kustvisie met de NOVI?	De kustvisie heeft een relatie met het kustpact en daarmee een relatie met de NOVI. We zijn op dit moment met het ministerie in gesprek hoe we een gezamenlijke gebiedsagenda kunnen opstellen. Inzet daarbij is vanuit Zeeland om de afspraken uit de kustvisie te waarborgen, zoals is dat ook in de Richtingen notitie die op 20 september door PS is vastgesteld opgenomen. Of de kustzone en/of de Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone door het Rijk als NOVI-gebied wordt aangewezen en met welke doelstellingen, is onderwerp van gesprek bij de gebiedsagenda.
D66	Programma 1.2 Strategische Opgaven Energietransitie	In het proces wordt gesproken over de netwerksturing en de daarbij behorende bedrijven. Is er in dit kader al gesproken over de CO2 heffing die in 2021 ingaat? Zo ja, welke nadelige gevolgen zal deze heffing hebben voor de leden van Smart Delta Resources en is er nagedacht over mogelijkheden om deze extra heffing op te vangen?	In september heeft het ministerie van EZK en presentatie gegeven aan de SDR-bedrijven over het klimaatakkoord en de CO2-heffing die in 2021 ingaat. De CO2-heffing betekent een flinke lastenverzwaring voor de SDR-bedrijven. Enerzijds komt er een CO2-heffing en anderzijds komen er subsidies om de industrie te laten innoveren en verduurzamen. De SDR-bedrijven hebben een Roadmap 2050 klimaatneutraal met projecten opgesteld om CO2 te reduceren en zetten in op recycling van grondstoffen, groene waterstof en afvang, gebruik en opslag van CO2 waarvoor infrastructuur nodig is. De provincie ondersteunt en faciliteert SDR.
SGP	Programma 1.2 Strategische opgaven: Klimaatadaptatie	Welke onderzoeken worden er momenteel uitgevoerd naar een zoetwatervoorziening? Wordt er (nu of binnenkort) een onderzoek naar een pijpleiding voor Schouwen-Duiveland gedaan?	In het kader van de Proeftuin Zoetwater doen wij in Zeeland intensief en actief onderzoek naar de mogelijkheden van het vergroten van het zoetwater aanbod en het verlagen van de zoetwatervraag. De intensivering van de Proeftuin Zoetwater staat in de begroting opnieuw benoemd. In de begroting is tevens het opstellen van een Zeeuws Deltaplan Zoetwater aangekondigd. Specifiek voor Schouwen-Duiveland is onlangs overleg geweest tussen de Provincie, gemeente Schouwen-Duiveland en Agrarisch Schouwen-Duiveland. In dit overleg

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
			is afgesproken om onderzoek te doen naar de zoetwatervoorziening op Schouwen-Duiveland, inclusief het onderzoek naar mogelijke externe aanvoer van zoetwater naar Schouwen-Duiveland.
GL	Programma 2 Fysieke leefomgeving	Speerpunt duurzame en concurrerende economie. Is dat bv. ook met windmolens op land? Balans tussen economie en ecologie of vooral fin.rendement? Onderaan, speerpunt uitbreiding luchtmeetnet. Welke prioriteit krijgt dit? Idem zeer zorgwekkende stoffen (blz. 30) > hoe wordt toezicht, handhaving? (pagina 25 pdf)	Nee. Opwekking van duurzame energie door middel van wind- en zonne-energie valt niet onder dit speerpunt. Momenteel loopt er een onderzoek naar het nut en de noodzaak van het uitbreiden van een luchtmeetnet. Een adviesbureau voert deze opdracht uit waarbij er met een groot aantal belanghebbenden in de (buur) provincie en in Vlaanderen wordt gesproken. Resultaten worden op korte termijn verwacht. In het uit te werken en uit te voeren projectplan zeer zorgwekkende stoffen zal ook worden ingegaan op toezicht en handhaving daarvan. De aanpak van die stoffen heeft prioriteit en daarbij wordt aangesloten op het landelijk daarvoor ingezette traject.
GL	Programma 2 Fysieke leefomgeving RUD Weerstandsvermogen en risicobeheersing RUD	Voor GroenLinks is het wel duidelijk dat de RUD omwille van de veiligheid en het milieu de komende jaren meer zal gaan kosten. Wel behoefte aan helderheid in diverse processen. Evaluatie PxQ, wel/niet intensiever samenwerken/opgaan in 1 organisatie met VRZ/GGD. En eveneens de wens robuuste organisatie te blijven/worden, al of niet samen met andere milieudiensten, na BRZO afsplitsing. Wanneer mogen we een visie op de RUD verwachten/bespreken? Wie plaatst al deze ontwikkelingen tijdig in een logisch tijdpad? (pagina's 30 en 93 pdf)	Er zullen in de komende periode meerdere onderwerpen voorbij komen, waaronder de evaluatie PxQ, die invloed hebben op de toekomst van onze Omgevingsdiensten. Een concrete visie en of beleidslijn op deze onderwerpen evenals de financiële vertaling ervan kunt u in de loop van 2020 verwachten.
D66	Programma 2 Fysieke leefomgeving -natuur en het landschap in Zeeland	bij het punt "In of bij ten minste twee natuurgebieden extra (recreatieve) voorzieningen aanbrengen om de beleving van de natuur te vergroten". Welke natuurgebieden komen daarvoor in aanmerking en waarom?	Momenteel lopen verkenningen en voorbereidingen naar projecten ten behoeve van het Nationaal Park Oosterschelde, Grenspark Groot-Saeftinghe en natuurgebied Oranjezon. Met inachtneming van de natuurwaarden en het perspectief vanuit de natuurbrandingsstrategie wordt tussen natuurbeheerders, recreatie-toeristische organisaties en

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
	beter bekend en beleefbaar maken		provincies de selectie gemaakt waar voorzieningen gewenst zijn.
D66	Programma 2 Fysieke leefomgeving	Toeristische overnachtingen 2018: is dit inclusief of exclusief overnachtingen van de vaste gasten? Welke definitie wordt er gehanteerd voor 'vaste gasten'? 400.000 overnachtingen meer in 2018 ten opzichte van 2017: Alleen vanwege mooie zomer of zijn er andere aanleidingen? welke aanleidingen zijn dit?	Overnachtingen toeristische gasten is zonder vaste gasten. Dit betreffen cijfers van het CBS. Daarnaast brengt het kenniscentrum kusttoerisme het totaal, inclusief de vaste gasten, in beeld. Vaste gasten betreft overnachtingen van mensen met een eigen vakantieverblijf zoals een stacaravan, tweede woning of boot. Redenen voor een specifieke verandering tussen twee jaren zijn moeilijk betrouwbaar te benoemen. Meerjarige trends kunnen beter worden geduid. Meerjarig is een groei van het aantal overnachtingen te zien, vanuit groei van toerisme uit het buitenland. De groei zit daarbij met name buiten de zomermaanden juli en augustus, dus in een hogere bezetting buiten het hoogseizoen. In de zomerperiode is vanwege een hoge bezettingsgraad weinig ruimte voor verdere groei.
PvdA	Programma 2 Fysieke leefomgeving	Veerse Meer visie. Komt er een uitbreiding van ondersteuning door maatschappelijke instanties om zo het draagvlak te vergroten?	Maatschappelijke instanties worden nadrukkelijk in het proces van de Veerse Meer visie betrokken. Zie hiervoor tevens de stationotitie voor de Gebiedsvisie Veerse Meer.
PvdA	Programma 2 Fysieke leefomgeving	Speerpunten. Waarom zijn stilte en lichtvervuiling niet opgenomen?	De aspecten stilte en lichtvervuiling zijn opgenomen in het Omgevingsplan 2018. Zij worden wel meegenomen in het reguliere werk maar zijn niet opgenomen als speerpunt in de begroting 2020. In het kader van de op te stellen Omgevingsvisie zullen deze aspecten opnieuw de revue passeren.
PvdA	Programma 2 Fysieke leefomgeving	Kwaliteitsverbetering verblijfrecreatie in Zeeland. In hoeverre heeft de provincie invloed op de kwaliteit? Welke definitie van kwaliteit hanteert de provincie en valt het behouden van diversiteit (= recreatiemogelijkheden voor iedere beurs) daar ook onder?	De kwaliteit van verblijfsrecreatie is met name afhankelijk van de ondernemers, waarbij een overheid randvoorwaarden kan creëren. Vanuit de doelstellingen van de Kustvisie wordt via de regio deal met rijksgeld en met provinciale cofinanciering ingezet op kwaliteitsverbetering door investering in de aandachtsgebieden en door het opzetten van een fonds verblijfsrecreatie. Het behouden van diversiteit/ differentiatie in het toeristisch product is onderdeel van de beoogde kwaliteit.

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
PvdA	Programma 2 Fysieke leefomgeving	Natuur en landschap. Waarom niet bij meer dan twee natuurgebieden extra (recreatieve) voorzieningen aanbrengen?	Gezien het budget wordt gekeken naar ten minste bij twee natuurgebieden. Wanneer dat binnen de planning en het budget mogelijk is kan dit eventueel meer worden.
GL	Programma 2 Fysieke leefomgeving Omgevingswet en Omgevingsvisie	Belangrijk onderdeel is de digitalisering: toegankelijkheid/afstemming 1 overheidsidee. Hoe ver staat het hiermee? (pagina's 26/27 pdf)	Met betrekking in- en externe samenwerkingsstructuren als gevolg van de Omgevingswet is nog geen actie ondernomen. Dit zal in de loop van 2020 beslag moeten krijgen in de vorm van pilots. Vooralsnog ligt de focus op het technisch aansluiten op het DSO, het inrichten en het gebruik van de nieuwe software, en het waar nodig opleiden van gebruikers.
SGP	Programma 2: Fysieke leefomgeving	In of bij ten minste 2 natuurgebieden extra (recreatieve) voorzieningen aanbrengen om de beleving van de natuur te vergroten (blz. 28) Wat wordt bedoeld met (recreatieve) voorzieningen? Het totaal aan voorzieningen, activiteiten, bezienswaardigheden en programma's op het gebied van natuurlijkbeleving is op één plaats vindbaar. (blz. 28) Goed voor het imago van Zeeland, maar wel een hele grote opgave (combineren van allerlei activiteiten die door verschillende organisaties georganiseerd worden). Hoeveel geld wordt hiervoor uitgetrokken? Vanuit het Europees project MOVE ten minste drie pilots duurzame mobiliteit uitvoeren (blz. 29) Hoeveel pilots zijn er om uit te kiezen en hoeveel geld wordt hiervoor uitgetrokken?	Bij dergelijke recreatieve voorzieningen kan sprake zijn van een entree/informatiepunt, een uitzichttoren, faciliteiten voor wandelaars of fietsers en dergelijke voorzieningen. Voor verschillende initiatieven verwijzen wij u graag naar de nota natuurbeleving. Binnen het samenwerkingsverband de Zeeuwse natuur worden voor de natuur aan voorzieningen, activiteiten, bezienswaardigheden en programma's op het gebied van natuurlijkbeleving al goed in beeld gebracht. Het op één punt ontsluiten van deze informatie is de volgende stap. Voor wat betreft het budget wordt nog nader ingevuld wat binnen de reguliere kostensubsidies past en welke specifieke extra kosten vanuit het budget natuurbeleving zullen worden gedekt. De pilots worden door de betrokken partijen met initiatiefnemers ontwikkeld. Hierbij is aan de voorkant geen lijst van mogelijke pilots bekend. De provincie Zeeland heeft voor dit deel van het project € 101.775,- aan cofinanciering toegezegd.
D66	Programma 3 landelijk gebied, natuur en landbouw	Bij de tabel van trendindicatoren wordt een weergave gegeven van de omvang nieuwe natuur. Bevat deze weergave ook de zilte natuur? Zou u een overzicht van de huidige natuurgebieden kunnen geven waarop per natuurgebied staat aangegeven: de hoeveelheid hectare die dit gebied bevat en of het estuariene natuur is of binnendijks natuur? Zou u ditzelfde overzicht kunnen geven voor de geplande aanleg van nieuwe natuur? Dus welke nieuwe natuur gerealiseerd gaat worden tot het jaar 2027, wat daarvan estuariene natuur is?	Het gaat om de omvang nieuwe natuur als onderdeel van het Natuurnetwerk Zeeland zoals deze is afgesproken in het Natuurpact. Dat is binnendijkse natuur. Deze natuur is op perceelsniveau aangegeven in het Natuurbeheerplan Zeeland met daarbij het ambitietype dat daar is beoogd. De kaart van het Natuurbeheerplan Zeeland en de ambitietypen staat op https://kaarten.zeeland.nl/map/natuur_landschap De gele gebieden zijn de omvang nieuwe natuur en met klikken op de kaart verschijnt het natuurambitietype.

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
D66	Programma 3 landelijk gebied, natuur en landbouw	Bij de voetnoot wordt verwezen naar de biodiversiteit en de 3-jaarlijkse rapportage over de stand van zaken in de natuur van Zeeland. Is er al een rapportage geweest, zo ja kunt u die doen toekomen? Zo nee, kunt u aangeven of er ook sprake is van toename van biomassa? Zijn in deze rapportage ook de exoten meegenomen? Wanneer komt de eerstvolgende rapportage?	Bij de vaststelling van de beleidsnota Natuurwetgeving in december 2018 is afgesproken dat een eerste natuurrapportage wordt opgesteld (0-meting). De analyses (o.a. in GIS) worden op dit moment gemaakt waarbij ook de nieuwe indicatoren op provinciaal niveau van CBS worden betrokken. Binnen een aantal maanden is deze rapportage beschikbaar. Exoten krijgen ook aandacht in deze rapportage in een afzonderlijk hoofdstuk.
D66	Programma 3 landelijk gebied Natuur en Landbouw	Het vormgeven van een Zeeuwse kringloopagenda met in het bijzonder aandacht voor eiwittransitie; welke eiwittransitie? Er wordt gesproken over uitvoeren pilots op vrijwillige basis in bufferzones rondom natura200 gebieden: Hoeveel pilots zijn er nu en wat is verwachting voor 2020?	Het gaat om de transitie waardoor in een steeds groter deel van de eiwitbehoefte wordt voorzien door plantaardige producten. Aan steeds meer food producten wordt plantaardige proteïne toegevoegd. Zeeland kan dat telen. Eiwitteelten (erwten, bonen, soja) zijn ook vanuit landbouwkundig oogpunt wellicht interessant. Het zijn teelten die rust brengen in de bodem, zorgen voor stikstofbinding en een minimale input van middelen kennen. Zeeland kent bovendien van oudsher een traditie in de teelt van peulvruchten. Daarmee is dit een kansrijk onderdeel van de Zeeuwse kringloopagenda. De insteek van de pilots is gelijk aan de uitvoering van het huidige Partridge project op Schouwen-Duiveland. Met Stichting Het Zeeuwse Landschap en Poldernatuur zijn we in gesprek voor het starten van een aantal pilots in verschillende delen van Zeeland. Omdat dit wordt uitgerold op vrijwillige basis kan nu nog niet worden aangegeven of alle 4 de pilots - die in beeld zijn - zullen worden gestart, waarvan 1 pilot is gelegen tegen N2000.
GL	Programma 3 Landelijk gebied, natuur en landbouw -natuur	Veel aspecten van natuur worden hier helder behandeld. Waar vinden we in de begroting echter iets over natuureducatie (Provinciale taak)? Hoe en wanneer gaat PS besluiten over belang natuur en (verandering richting) volhoudbare landbouw? Plaats natuur-inclusieve landbouw daarin? (pagina 34 pdf)	Natuureducatie maakt onderdeel uit van het provinciaal beleid o.a. in de vorm van de integrale kostensubsidie aan het samenwerkingsverband De Zeeuwse Natuur. Dit is in de Begroting terug te vinden onder het programma Fysieke leefomgeving, onderdeel Kwaliteitskust – natuurbeleven. Daar staat in de acties ook natuureducatie. Deze week hebben wij Provinciale Staten een brief toegezonden waarin ingegaan wordt op de ambities van

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
			volhoudbare landbouw en natuurinclusieve landbouw. Kortheidshalve verwijzen we daar naar.
GL	Programma 3 Landelijk gebied, natuur en landbouw - bos bomen natuur	GroenLinks heeft uit klimaatakkoord landelijk begrepen dat elke provincie spoedig dient te komen met een bomenvisie. De gedeputeerde gaf onlangs aan dat Zeeland hier nog mee moet starten. Wanneer mogen we die bomenvisie verwachten? (pagina 35 pdf)	Er hebben in Zeeland inmiddels met alle betrokken organisaties (gemeenten, Waterschap, terreinbeheerders) twee bijeenkomsten plaatsgevonden. Voor bomen/opgaande beplanting is veel draagvlak, al kan en past beplanting ook niet overal. Landelijk is de Minister samen met alle provincies bezig met het opstellen van een landelijke bossenstrategie. Deze is onderdeel van de uitwerking van het klimaatakkoord. De verwachting is dat deze landelijke visie in het voorjaar wordt afgerond. In onze Zeeuwse uitwerking van het klimaatakkoord zullen we ook deze landelijke bossenstrategie uitwerken.
GL	Programma 3 Landelijk gebied, natuur en landbouw -natuurbeheer	Op verzoek van PS is er vanuit de auditcommissie in overleg met GS en ambtenaren gewerkt aan concretere doelen in de begroting. Dit jaar o.a. rond thema natuur. Uitwerking in de ogen van GroenLinks zeker opgepakt. Vraag resteert of de hier gehanteerde doelen eindversies betreft of dat er nog aanscherpingen volgen? Bv. (nog) ontbreken tijdfases? (pagina 37 pdf)	Er is getracht zoveel mogelijk invulling te geven aan alle input en ook een meer gespecificeerde doorkijk voor het komende jaar. De nu door ons aangeboden Begroting is de voorgestelde Begroting 2020.
GL	Programma 3 Landelijk gebied, natuur en landbouw -Natuurverbreding/	Er staat dat dit onderdeel doorgeschoven is naar hoofdstuk 2, Fysieke Beleving. Echter deels daar, grotendeels toch hier acties geformuleerd. Waarom niet alles naar hoofdstuk 2? Of alles gewoon in hoofdstuk 3 dat gaat over natuur? (pagina 37 pdf)	Ook in de Begroting 2019 is natuurbeleven onderdeel geweest van de aanpak voor de Kwaliteitskust. Deze indeling is in de Begroting 2020 gehandhaafd. Voor de komende Begroting 2021 zullen we opnieuw de logica daarvan bezien.
GL	Programma 3 Landelijk gebied, natuur en landbouw -volhoudbare landbouw	Hier staat dat het op langere termijn gekeken moet worden naar volhoudbare landbouw in relatie met een goed rendement. In de inleiding wordt echter gesproken over een belangrijke voorwaarde: economisch en ecologisch in balans. Wat wordt nu de insteek? (pagina 38 pdf)	Kortheidshalve verwijzen wij u naar de deze week aan uw Staten verzonden brief over de ambities voor een volhoudbare landbouw en biodiversiteit in het landelijk gebied. Daarin wordt zicht gegeven op de beantwoording van deze vraag.
D66	Programma 3 landelijk gebied, natuur en landbouw	Bij het eerste speerpunt: "In vervolg op de PAS met diverse ministeries, gemeenten, waterschappen en andere Provincies inzetten op een lange termijn beleidsaanpak van ‘vervuilende stoffen’; "In hoeverre wordt nu al aandacht	Landelijk wordt momenteel met spoed bezien hoe omgegaan moet worden met de normering PFAS.

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
		gegeven aan de zogeheten "PFAS" die zich in onze leefomgeving bevinden?	
PvdA	Programma 3 Landelijk gebied, natuur en landbouw	Initiatieven ter versterking van de biologische sector. Waarom staat hier 'voldoende vraag vanuit de markt'? Wachten Gedeputeerde Staten op initiatieven in plaats van de ontwikkelingen van initiatieven te ondersteunen?	Dat is in feite een open deur, want agrarische ondernemers volgen altijd de vraag in de markt. Net zoals bij de andere thema's onder de volhoudbare landbouw zullen wij samen met de partners uitwerking geven aan de ambities en goede initiatieven ondersteunen.
PvdA	Programma 3 Landelijk gebied, natuur en landbouw	Natuur inclusieve landbouw. Komt er ook meer geld voor biodiversiteit bijvoorbeeld door middel van akkerranden en -hagen? Wanneer is een visie voor Zeeuwse natuur inclusieve landbouw gereed?	Akkerranden en –hagen zijn mogelijk middels agrarisch natuurbeheer. De afgelopen jaren is dit budget verhoogd, maar op dit moment is het plafond van het provinciale budget bereikt en is niet in uitbreiding voorzien. Naast akkerranden zet de provincie via het soortenbeleid ook in op dijken die bijdragen aan biodiversiteit. Zeer recent hebben wij u een brief toegezonden waarin de ambities voor volhoudbare landbouw en biodiversiteit in het landelijk gebied worden geduid. Daarin is ook aandacht voor natuurinclusieve landbouw.
50plus	Programma 3 Landelijke Gebied Natuur en platteland	Vreemd is dat voor het resultaat (-) teken ontbreekt, tegelijk constateren wij jaarlijks een stijging van de uitgaven van ruwweg 1 miljoen, is dit een bewuste begrotingsopzet of kunnen de kosten niet met bijvoorbeeld opbrengsten van bijvoorbeeld kavelruil worden gecompenseerd?	Het meerjarenperspectief van dit programma laat geen stijging maar een daling zien. Op pagina 511/547 van de digitale begroting kunt u zien dat van € 26,6 miljoen in 2020 de lasten teruglopen naar € 25,4 miljoen in 2023.
D66	Programma 3, Landelijk gebied, natuur en landbouw	Staat aangegeven: "Het realiseren van een transitie naar een meer volhoudbare landbouw wordt noodzakelijk geacht omdat de sector steeds vaker tegen grenzen aanloopt. Tekorten aan zoet water, wateroverlast, achteruitgang van de bodemvruchtbaarheid en bodembiodiversiteit, afname van waterkwaliteit, achteruitgang van biodiversiteit, toename uitstoot van stikstof, fosfaat, etc. zijn de (on)zichtbare bijkomstigheden die in de landbouw leven." Commentaar: Door diverse andere partijen wordt aangegeven dat teveel aan stikstofverbindingen niet door de landbouw en/of intensieve veehouderij in Zeeland slechts beperkt een probleem is. Hoe verklaart u dan de achteruitgang van waterkwaliteit, biodiversiteit, etc. Dit is dan vooral toe te schrijven aan de uitstoot van onze industrie, verkeer, scheepvaart en import van over de	De uitdagingen bij de transitie naar een volhoudbare landbouw zijn veel breder en anders dan alleen de stikstofproblematiek. En deze lopen ook niet altijd parallel. Zo is bemesting een thema in de stikstofproblematiek, terwijl er anderzijds in de Zeeuwse akkerbouw eerder een tekort is aan goede (organische) mest die kan bijdragen aan verbetering van de bodemkwaliteit. In de eerder genoemde brief wordt uitwerking gegeven aan de geciteerde zin.

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
		grens? Zo ja, is het dan niet raadzaam om een onderzoek naar te doen om een reëel beeld in onze Provincie te krijgen? Wat bedoelt u met volhoudbare landbouw?	
SGP	Programma 3: Landelijk gebied, natuur en landbouw	Ondersteunen van tenminste 2 initiatieven die bijdragen aan … (blz. 38) Kan iedereen initiatieven indienen? Zo ja, wat doet de Provincie eraan om dat bekend te maken? Trendindicatoren Nieuwe natuur (blz. 39) Loopt de realisatie volgens schema? Wordt de doelstelling gehaald? Doelindicatoren Volhoudbare landbouw (blz.41) Hoe wordt de streefwaarde van 100 in 2020 bereikt?	Met de uitwerking van de ambities voor het landelijk gebied wordt met een groot aantal partners samengewerkt. Met deze partners proberen we tot zoveel mogelijk initiatieven te komen en deze tot stand te brengen. De concrete projectondersteuning verloopt tot nu toe in hoofdzaak via de aanvragen van het Europese programma Plattelandsontwikkeling, POP3. Daar wordt breed publiciteit aan gegeven. Deze streefwaarde wordt bereikt door ondersteuning van de uitvoering van enkele projecten over kennisdelen vanuit de landbouwsector.
D66	Programma 4 Regionale Economie	Bij het aanvalsplan punt 'a', wordt gestreefd naar deelname van alle Zeeuwen aan de arbeidsmarkt. In hoeverre is dit onderdeel van het plan al behaald? Is er een overzicht van wat voor achtergrond de mensen die niet werken hebben en wat voor redenen daarvoor zijn/welke acties het aanvalsplan arbeidsmarkt hierop kan ondernemen? Er wordt op pagina's 209 & 210 een einddoel geformuleerd waar elk jaar de werkgelegenheid met 0.5% zou moeten groeien, hoe is deze berekening tot stand gekomen?	Het aanvalsplan arbeidsmarkt is een gezamenlijk plan van de Zeeuwse triple helix partijen. Op basis van verantwoordelijkheden en competenties draagt iedere partij bij aan het realiseren van de gezamenlijke ambitie. Voor het spoor 'iedereen doet mee (niet werkende Zeeuwen < HBO) is de Zeeuwse arbeidsmarktregio/centrum gemeente Goes de eerstverantwoordelijke. Inschatting is dat van de rond de 12.000 Zeeuwen met een uitkering er ong. 7.000 met extra steun de Zeeuwse arbeidsmarkt kunnen betreden. In 2019 worden – met steun van het Rijk vanuit de Regiogelden – minimaal 400 extra mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt geplaatst op vacatures van Zeeuwse werkgevers. Redenatie berekening: In 2010/2011 waren er 183.000 banen In 2015/2016 waren er 177.000 banen Er is nu sprake van economische groei en veel vacatures bij bedrijven / grote vraag aan personeel. In de Arbeidsmarktmonitor wordt uitgegaan van een uitbreidingsvraag van het bedrijfsleven van ongeveer 1000 personen per jaar (los van de vervangingsvraag). Een stijging van 0,5% per jaar is ongeveer 1000 banen per jaar.

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
			Door een groei van 1000 banen per jaar zouden we binnen een aantal jaar terugkomen op niveau van 2010.
GL	Programma 4 Regionale Economie	Hier worden nogal wat belangen, organisaties en subsidiestromen genoemd voor grote en kleine bedrijven, o.a. ook vanuit Europa. Wordt er ook gemeten hoe hierover gecommuniceerd wordt met “gewone burgers/bedrijven e.a.” en wat het effect is? Missen we kansen? (pagina 42 pdf)	Halfjaarlijks vindt in samenwerking met Brabant en Limburg door bureau ERAC monitoring plaats van de effecten van de Europese programma’s. We communiceren hierover naar PS, samen ook met het Zeeuws Subsidieteam, waarin de Provincie en de gemeenten en het waterschap samenwerken, naar de gemeenten en het waterschap. Daarnaast houden we regelmatig samen ook met Impuls en andere partners informatiebijeenkomsten waar bedrijven en burgers naar toe komen. Ook zijn er mogelijkheden om projecten te bezoeken op bv de Kijkdagen. Tevens communiceren we erover via onze Website, Europaloket en via nieuwsbrieven en andere communicatie-uitingen.
GL	Programma 4 Regionale Economie -Digitaal platform	Een digitaal platform t.b.v. arbeidsmarkt, maar ook wonen, studeren en recreëren dient verder ontwikkeld te worden. Wordt hierbij gedacht aan (professionaliseren) Zeeuwse Connectie – vrijwilligers hebben hier echt iets neergezet inclusief de Zeeuwse vacaturebank met stageplekken – of denkt men aan geheel nieuw platform? Zo ja, hoe is afstemming geregeld? (pagina 49 pdf)	Het digitale platform waar hier op gedoeld wordt is www.zeelandlandinzee.nl. Dit platform biedt (steeds meer) info over werken, leven en studeren in Zeeland. Het is complementair aan de Zeeuwse Vacaturebank waarop vacatures van Zeeuwse werkgevers zijn gebundeld.
SP	Programma 4 regionale Economie	Bij wat mag het kosten staat bij de exploitatie : lasten 040104 campus Zeeland In de kolom B2020 een 1 oftewel €1000, . Klopt dit ? Graag verduidelijking hoe aan dit bedrag gekomen	Dit bedrag is een restant van het oorspronkelijke budget. Door de wijziging van de subsidieverantwoording zijn de lasten (en het bijbehorende budget) in 2019 verantwoord. In de zomernota wordt voorgesteld om in 2020 € 1,6 mln in te zetten op deze doelstelling.
SP	Programma 4 Regionale Economie	Bij de trend indicatoren hoofdstuk 4 in de begroting zijn er vanaf 2017 geen onderzoeksresultaten meer bekend. In 2019 komt er een nieuw onderzoek voor de 4 imago's. Is dit al gestart? Zo nee wanneer start dit? Wat verwacht u dat er uit de resultaten zal komen? Zullen deze naar verwachting gelijk zijn aan de omschreven einddoelen? En wanneer kunnen wij deze verwachten?	Onlangs is bekend geworden dat het landelijke imago onderzoek dat in 2013 en 2016 is uitgevoerd geen vervolg krijgt in 2019. Dit betekent dat er geen meerjarige trend opgesteld kan worden.
PvdA	Programma 4 Regionale Economie	Opzetten warme ontvangst van arbeidsmigranten uit binnen- en buitenland. Deden we dit dan nog niet?	Er zijn ook nu reeds diverse activiteiten gericht op het verwelkomen/integreren van mensen van buiten Zeeland in Zeeland (overal kleine stukjes ‘iedereen doet wat’). De

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
			ambitie ‘opzetten van een warme ontvangst etc.’ is gericht op het realiseren van een gezamenlijke, triple helix, overzichtelijke en toegankelijke aanpak van de ontvangst van nieuwe werknemers van buiten de provincie.
GL	Programma 4 regionale economie - Investeringsprogramma ZIS 1.0	Kan er iets gezegd worden over de kans van slagen en zo ja, wanneer er voortgang verwacht mag worden rond de realisatie van het TTC? Na lang stilliggen en de opnieuw failliet verklaarde aannemer rijst de vraag of dit project wel tijdig in 2020 gerealiseerd wordt? Of geld kwijt? (pagina 43 pdf)	De werkzaamheden voor het TTC liggen op dit moment stil. In het stormseizoen van 1 oktober tot 31 maart mogen er geen werkzaamheden worden verricht in de Grevelingendam. Het TTC GD BV is conform hun aangepaste plan van aanpak voornemens om per 1 april 2020 de werkzaamheden te hervatten en voor 1 juli 2020 af te ronden. Het faillissement van Tocardo BV heeft geen relatie met de realisatie van het TTC Grevelingendam. Dit betreffen 2 afzonderlijke projecten.
SGP	Programma 4: Regionale economie	In een periode van 5 jaar minimaal 500 tot 700 nieuwe arbeidsplaatsen realiseren kosten (blz. 51) Er is nu al krapte op de arbeidsmarkt. Hoe moeten die extra arbeidsplaatsen worden opgevuld? Waarom zijn er minder lasten begroot dan in 2019 terwijl de noodzaak om het imago van Zeeland te verbeteren alleen maar groter is geworden? Doelstelling: B2C Visserij dag organiseren Wat houdt een B2C Visserij dag in en wanneer wordt deze georganiseerd? Welke gevolgen voor de Zeeuwse economie verwacht de Provincie als de BREXIT is afgerond?	Voor een gezonde, ‘toekomstbestendige- economie’ is het van belang dat de er een diversiteit aan werkgelegenheid is qua niveau (van ongeschoold tot WO) en qua sector (én – ‘;en – én.: techniek, zorg etc.). Bij het aantrekken van nieuwe werkgelegenheid is het van belang dat er steeds ook gekeken wordt naar de toegevoegde waarde voor de toekomstbestendige Zeeuwse economie. Visserijdag: Op verzoek van en in samenwerking met het visserijbedrijfsleven organiseren we op 20 juni 2020 in De Vlissingse vismijn een open dag voor de visserij in Zuidwest-Nederland (Zeeland en Zuid-Holland). Tijdens dit evenement kunnen burgers, consumenten en geïnteresseerden kennis nemen van alle ontwikkelingen in de verschillende deelsectoren van de visserij. Doel hiervan is om door middel van informatie te geven begrip en draagvlak voor de visserijsector te kweken. BREXIT: De gevolgen van Brexit voor de Zeeuwse economie zijn afhankelijk van het verdrag dat de EU en het VK sluiten. Bekend is dat de voedingssector mogelijk negatieve gevolgen kan ondervinden van Brexit. Speciale aandacht is er ook voor de visserijsector.

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
	Programma 5: Regionale bereikbaarheid en leefbaarheid	Speerpunt 'inzet op snellere busverbindingen'(blz. 52) Blijft de bereikbaarheid van kleinere kernen ook gegarandeerd? Welke maatregelen worden genomen om verkeerseducatie op scholen te versterken? Actie 'Zeeuws Verkeersveiligheidslabel' (blz.55) Welke acties zijn dit? Ondersteunen tenminste 25 sportevenementen (blz. 61) Welke evenementen zijn dit?	Kansen liggen er in de chemische industrie en de offshore-activiteiten. Beantwoording volgt
SP	Programma 5 Regionale bereikbaarheid en leefbaarheid	Is er een reden voor het feit dat bij de doelindicatoren de bezettingsgraad van het fietsvoetveer niet staat vermeldt ?	Op pagina 277/547 van de digitale begroting staat: "Stand 2017 23,6% streefwaarde 2020 25% en einddoel 30%"
D66	Programma 5 Regionale bereikbaarheid en leefbaarheid	Er is terecht aandacht voor het landbouwverkeer over de Oosterscheldekering en de Zeelandburg. Is er ook aandacht voor de toegenomen hoeveelheid Vlaamse landbouwvoertuigen met de komst van meer Vlaamse grondeigenaren in Zeeuws-Vlaanderen? Zo ja, welke observaties zijn er?	Er zijn nog geen observaties bij een eventuele toename van Vlaamse landbouwvoertuigen in Zeeuws-Vlaanderen. Zowel vanuit de ZLTO en CUMELA als van uit andere wegbeheerders zijn nog geen signalen ontvangen dat er een toename is en dat dit problemen op zou leveren. Eind november is er weer een Coördinatieteam Landbouwverkeer. Daar wordt navraag gedaan bij waterschap, ZLTO en CUMELA.
D66	Programma 5 Regionale bereikbaarheid en leefbaarheid	Bij het door-ontwikkelen van openbaar vervoer: is er ook nagedacht om de aanbesteding van de bus over te dragen aan "de Lijn", zo ja, wat is de status hiervan. Zo nee, waarom niet?	Nee. De Provincie Zeeland is verantwoordelijk voor het aanbesteden van het busvervoer op haar grondgebied. Wel is er bij grensoverschrijdende buslijnen afstemming en samenwerking met De Lijn. Zo wordt Lijn 42 gezamenlijk door Connexxion en De Lijn geëxploiteerd.
D66	Programma 5 Regionale bereikbaarheid en leefbaarheid	Bij acties wordt ingezet op sportevenementen die passen bij het DNA van Zeeland. Welke criteria zijn er waardoor een sportevenement past bij het DNA van Zeeland?	Er zijn in het verleden met het veld 3 provinciale kernsporten benoemd passend bij het 'DNA' van Zeeland, dit zijn: strand-, wieler- en watersport.

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
50plus	Programma 5 regionale bereikbaarheid en leefbaarheid	50PLUS vraagt om verhoging van het budget voor fietspaden en onderhoud fietspaden langs de provinciale wegen, met verbeterde belijning zeker in het buitengebied. Wij hebben geconstateerd dat dit op verschillende plaatsen hard nodig is voor de veiligheid van de fietsers, ook zijn deze op veel plaatsen te smal en is asfalt versleten of beschadigd, maak nu een inhaalslag met onderhoud, signalering en seizoenmatig maaien en snoeien, met een extra van € 500.000,- kunnen deze er veel beter en veiliger bij liggen.	Onderhoud aan de provinciale fietspaden wordt uitgevoerd conform het vastgestelde beleid (Beheerkader Provinciale infrastructuur). Als er een aanvullende ambitie op gebied van onderhoud van fietspaden is, zullen daar door u aanvullende middelen voor beschikbaar gesteld moeten worden.
PvdA	Programma 5 Regionale bereikbaarheid en leefbaarheid	Planstudie Midden Zeeland route (doorstroming, verkeersveiligheid). Wat is de einddatum van deze planstudie? Welke bovengrens is gesteld aan de kosten voor aanpak Midden Zeeland route?	Het streven is om de studie eind 2021 afgerond te hebben. Er is geen bovengrens gesteld aan de kosten. De kosten dienen altijd in verhouding tot het oplossend vermogen gezien te worden. Daarnaast spreekt het voor zich dat het moet passen binnen de financiële kaders.
PvdA	Programma 5 Regionale bereikbaarheid en leefbaarheid	Ontwikkelen Zeeuws breed kader voor de wijze van aanbesteding van bus- en doelgroepenvervoer. Wordt daarbij ook het WMO-vervoer en de haltetaxi meegenomen? Worden Provinciale Staten, gemeenten en inwoners actief betrokken bij het voortraject van het maken van een kader voor de aanbesteding?	Ja. Provincie en gemeenten/regio's betalen ieder op dit moment evenveel aan busvervoer/haltetaxi enerzijds en doelgroepenvervoer anderzijds. Inzet is om te kijken of en hoe deze middelen in de toekomst gezamenlijk kunnen worden ingezet en aanbesteed. Ja. Dat gebeurt in het kader van de strategische opgave slimme mobiliteit.
PvdA	Programma 5 Regionale bereikbaarheid en leefbaarheid	Herstructurering van de bestaande woningvoorraad. Zijn Gedeputeerde Staten ook bereid om in overleg met de gemeenten meer in te zetten op het bouwen van nieuwe betaalbare huur- / koopwoningen?	Samen met gemeenten hebben wij opdracht gegeven tot het doen van een kwalitatief woononderzoek voor heel Zeeland (KWOZ). Hierbij wordt ook de woningvraag naar huur/koop en prijsniveau betrokken. Op basis van dit onderzoek wordt een gezamenlijke woonagenda opgesteld om vraag en aanbod van woningen in kwantitatief en kwalitatief opzicht beter op elkaar aan te laten sluiten.
PvdA	Programma 5 Regionale bereikbaarheid en leefbaarheid	Jongerenparlement. Is er een stappenplan / projectbeschrijving uitgezet in tijd en geld?	Nee, op dit moment nog niet. Interesse is eerst gepeild binnen het voortgezet -middelbaar en hoger onderwijs. Op bestuurlijk niveau is die er. Vervolgstap is directies er bij betrekken en samen met docenten / een professionele partij die dag begeleidt het programma verder invullen. Voornemen is het eerste jongerenparlement najaar 2020 te

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
			organiseren. Budget dat nodig is valt grotendeels in het bestaande budget van Jouw Zeeland.
PvdA	Programma 5 Regionale bereikbaarheid en leefbaarheid	Verbetering verkeersgedrag. Zijn Gedeputeerde Staten bereid om te pleiten bij de politie om meer snelheidscontroles uit te voeren in Zeeland en specifiek flitspalen neer te laten plaatsen op de Zanddijk, Oesterdam, Stormvloedkering, Sloeweg (bij 's-Heerenhoek), de Oost-Westweg en de provinciale weg bij Hoek / IJzendijke?	We erkennen het probleem van snelheidsovertredingen. Het is daarom ook één van de speerpunten van het ROVZ. Het OM en Politie participeren in het ROVZ waardoor er reeds sprake is van een gezamenlijk overleg. Als Provincie leveren wij ook input voor het verkeershandhavingsplan. Ondanks de goede samenwerking maken OM en Politie hun eigen afweging waar handhavingscapaciteit wordt ingezet. We zullen dit nogmaals onder de aandacht van politie brengen. Tenslotte, ook langs de lijn van de implementatie van het Strategisch Plan Verkeersveiligheid, waarbij een risico-gestuurde aanpak uitgangspunt is, speelt snelheidshandhaving een belangrijk rol.
PvdA	Programma 5 Regionale bereikbaarheid en leefbaarheid	Intercity op de Zeeuwse lijn. Maken Gedeputeerde Staten ook werk van de terugkeer van een directe verbinding tussen Schiphol en Zeeland, een langere overstaptijd op station Roosendaal op de trein van / naar Breda en een kortere stoptijd van de trein op Roosendaal? Betekent het streven naar een Intercity terugbrengen dat Krabbendijke, Kapelle- Biezelinge, Rilland-Bath, Kruiningen-Yerseke, Arnemuiden en Vlissingen-Souburg hun twee keer per uur trein verliezen?	Liever spreken wij over een betere overstap in Roosendaal en niet per se een langere. Als de reiziger de overstap haalt door middel van een overstap op het zelfde perron en de wachttijdenregeling goed wordt toegepast is de huidige tijd prima. Wij zetten ons in voor een kortere stop in Roosendaal. Een directe verbinding met Schiphol zou mooi zijn, mits dit niet ten koste gaat van de directe verbinding met Amsterdam. Nee dat betekent het niet. Elk station moet twee maal per uur bediend worden.
PvdA	Programma 5 Regionale bereikbaarheid en leefbaarheid	Europese CEF-studie naar de verbetering van de spoorontsluiting Gent-Terneuzen. Wanneer wordt duidelijkheid of de spoorlijn voor personen / goederen tussen Terneuzen en Gent er definitief wel/niet komt? Welke acties worden ondernemen om de mobiliteit over provincie/landgrens te verbeteren? Bijvoorbeeld door de bus aansluiting tussen Terneuzen en Gent te verbeteren.	De CEF-studie is in eerste instantie op de goederen gericht en de mogelijkheid van personenvervoer in de (verre) toekomst is bijvangst. Een verbetering van de grensoverschrijdende OV verbindingen is onderdeel van de ontwikkelagenda (slimme) mobiliteit. Dit traject zal komend voorjaar tot de eerste resultaten leiden.

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
PvdA	Programma 5 Regionale bereikbaarheid en leefbaarheid	25 sportevenementen ondersteunen. Zijn Gedeputeerde Staten bereid om grote wandelevenementen (zoals marathon van Zeeuws-Vlaanderen en de Mallardmars) administratief en / of financieel te ondersteunen?	Als evenementen voldoen aan de subsidiecriteria voor sportevenementen kunnen ze in aanmerking komen voor subsidie. De marathon van Z-VL ontvangt al subsidie als sportevenement. De Mallardmars voldoet niet aan de specifieke criteria voor sportevenementen.
PvdA	Programma 6 Culturele infrastructuur en monumenten	Vervoer naar musea van leerlingen uit het Primair Onderwijs. Geldt dat ook voor het voortgezet onderwijs, MBO en HBO?	Regeling vervoer naar musea geldt naast PO ook voor onderbouw VO. Bovenbouw VO, MBO en HBO maken gebruik van door Provincie ondersteunde activiteit HZ Cult. Onderdeel van deze activiteit is busvervoer naar culturele activiteiten.
PvdA	Programma 6 Culturele infrastructuur en monumenten	De Provincie Zeeland heeft een Cultuurhistorische Hoofdstructuur kaart. Deze kaart brengt de Zeeuwse cultuurhistorie in beeld. In hoeverre wordt overlegd met de Zeeuwse gemeenten, zodat ook zij gebruik kunnen maken van deze kaart?	De Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zeeland bestaat sinds bijna 20 jaar. Voor aardkundige waarden en Archeologie wordt overleg gevoerd met de gemeenten via het Provinciebreed Overleg Zeeuwse Archeologie dat 4 x per jaar plaatsvindt. Daarnaast zoekt de provinciaal adviseur archeologie contact met de gemeenten over wat zij graag willen zien in de CHS. Alle beleidskaarten archeologie en aardkunde zijn in actuele status in de CHS ingevoerd. De provinciaal adviseur is actief betrokken bij de CHS.
PvdA	Programma 6 Culturele infrastructuur en monumenten	Bereikbaarheid en toegankelijkheid zijn belangrijk. Is in provinciale projecten de digitale bereikbaarheid voor bijvoorbeeld slechtzienden, anderstaligen, laaggeletterden of digibeten geborgd? Zijn provinciale projecten ook fysiek toegankelijk voor mindervaliden? Wordt bij de Omgevingsvisie en alle andere regelgeving standaard rekening gehouden met het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap?	Sinds 23 sept 2018 is het een wettelijke verplichting dat alle documenten die online komen digitaal toegankelijk te zijn. Zie voor uitleg en meer informatie: https://start.zeeland.nl/#/zo-werkt-het/digiboekje/toegankelijke-documenten Gebouwen met een culturele functie hebben de wettelijke verplichting om voorzieningen te treffen voor de toegankelijkheid voor mindervaliden. Bij evenementen op locatie geldt geen wettelijke plicht, maar in de praktijk worden er wel maatregelen getroffen voor zover de locatie dit toelaat. De sector zelf heeft landelijk de Code diversiteit en inclusie opgesteld. Deze gaat over meer dan alleen de fysieke toegankelijkheid, maar het is er wel een belangrijk onderdeel van. Ten aanzien van het naleven van de Code, verwachten we in de toekomst de werkwijze van het Rijk te volgen:

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
			periodiek met instellingen in gesprek te gaan volgens het principe ‘pas toe en leg uit’.
FvD	Programma 6 Culturele infrastructuur en monumenten:	Stelling: De begrote baten zijn in 2019 EUR 1.501M en in 2020 1.331M. Waardoor wordt deze daling veroorzaakt?	De inkomsten in 2020 bestaan uit de inkomsten van verhuur pand Zeeuws Museum en pand Schuitvlot (Erfgoed Zeeland). Deze waren er ook in 2019, maar in dit jaar werd tevens € 180.000 ontvangen van de gemeente Terneuzen en Comité 4-5 mei voor de Slag om de Schelde op 31 augustus 2019.
SGP	Programma 6: Culturele infrastructuur en monumenten	Wat heeft GS tot nu toe gedaan om te komen tot een Zeeuwse Erfgoeddeal? Wat is het bedrag dat in de provinciale begroting hiervoor nodig is in de jaren 2020 t/m 2024? Wat dienen gemeenten, Waterschap en het Rijk bij te dragen de komende 4 jaar om een Zeeuwse Erfgoeddeal succesvol te maken?	GS hebben kennis genomen van de Erfgoed Deal van het rijk, die zich richt op de bijdrage van erfgoed aan de grote ruimtelijke transitie opgaven Klimaatadaptatie, Energietransitie en duurzaamheid en Stedelijke groei en krimp. Alleen Provincie en/of gemeenten kunnen aanvrager én medefinancier (ze moeten de bijdrage van het rijk verdubbelen) zijn van projecten in het kader van de Erfgoed deal. In de Zomernota hebben we aangegeven dat bij de doorkijk van de investeringsagenda rekening is gehouden met cofinancieringsbudget voor de landelijke erfgoeddeal, om daarmee energiebesparing voor monumenten mogelijk te maken.
D66	Programma 7 Bestuur	Bij de acties wordt aangegeven dat er extra monitoring op ontwikkeling baten en lasten in het sociaal domein zal komen. Hoe ziet deze monitoring eruit?	In het kader van het financieel toezicht op de gemeentelijke begrotingen wordt extra aandacht besteed aan het reëel ramen in de begroting en meerjarenraming van de baten en lasten in het sociaal domein. Taakstellingen dienen onderbouwd te zijn met een plan van aanpak en voorzien van een realistisch tijdpad.
D66	Programma 7 Bestuur	Bij de acties wordt aangegeven "continuering rechtstreekse uitzendingen van vergaderingen van Provinciale Staten en Statencommissies en inzetten van sociale media. De vorm en wijze waarop hier invulling aan wordt gegeven, wordt dit jaar bekeken".	De Statengriffie is voornemens om de webcastuitzendingen van de vergaderingen van Provinciale Staten en Statencommissies evenals het inzetten van de sociale media te continueren. De vergaderingen worden digitaal opgeslagen en hebben daardoor ook een functie als archief/notulen. Ten aanzien van de inzet van sociale media werken wij vanuit de Griffie samen met de afdeling communicatie (redactieteam social media). Wij maken gebruik van de

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
			twitter-, facebook- en instagram accounts van de Provincie. Provinciale Staten hebben ook een eigen twitter account. Wekelijks worden de agenda's van de leden van PS en GS naast elkaar gelegd en worden er keuzes gemaakt, welke onderwerpen bij welk social media instrument worden geplaatst. We kunnen niet achterhalen wie welke onderwerpen bekijkt. Bereik per social kanaal periode 1 januari t/m 28 oktober 2019: Instagram totaal 200.000; Facebook totaal 1.159.257; LinkedIn totaal 291.330 (vanaf 1 maart); Twitter Provincie Zeeland 543.086; Twitter PS Zeeland 149.678
		Door wie wordt dit bekeken en met welk doel wordt dit bekeken?	De uitzendingen worden bekeken door inwoners van Zeeland/Nederland, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven, die bij bepaalde agendapunten belangen hebben. Daarnaast wordt er ook gekeken door provinciale medewerkers. Door de invoering van de Wet op de Privacy en bescherming NAW-gegevens kunnen de gegevens van de individuele bezoekers niet achterhaald worden.
		Krijgen we inzicht in de bezoekersaantallen en andere cijfers omtrent het gebruik van de rechtstreekse uitzendingen/sociale media. Zo nee, waarom niet?	Ja, per uitgezonden vergaderingen kunnen we de rechtstreekse en de terugkijkende bezoekersaantallen bekijken. De kijkcijfers zijn afhankelijk van de onderwerpen die op de agenda staan voor de Statenvergaderingen en de commissievergaderingen. Ten aanzien van de Statenvergaderingen kijken er tussen de 200 en de 350 bezoekers. Hierbij moet opgemerkt worden dat de kijkers van grote organisaties zoals de provincie, slechts 1 bezoeker registreert, terwijl er veel meer medewerkers bepaalde onderwerpen volgen. Naar de commissies kijken er tussen de 50 en de 150 bezoekers.
SGP	Programma 7 Bestuur	Intensivering functionele samenwerking provincie – waterschap (blz. 72) Wat levert dit de Provincie op (financieel)?	Samenwerking in Zeeland is geen doel maar een middel om met de beperkte capaciteit en kennis die bij de overheden in Zeeland aanwezig is met elkaar beter te presteren. Dat levert per definitie geen financieel voordeel op maar biedt wel kansen om nu en in de toekomst goed te blijven presteren. De samenwerking wordt mogelijk gemaakt door elkaar op meerdere locaties, ook in de buitendienst makkelijk te

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
			kunnen ontmoeten en daar van elkaar te leren en kansen voor samenwerking te herkennen. In de huidige vorm (samenwerken op basis van een publiek-publieke samenwerkingsovereenkomst) die gekozen is zijn er geen extra kosten meer voor de huisvesting aangezien we allebei van elkaars faciliteiten (kosteloos) gebruik kunnen maken.
D66	Programma 8 Klimaat en Energie	Bij speerpunt "Maatschappelijk verantwoord inkopen" in hoeverre wordt er ook gestreefd naar lokale inkoop? In hoeverre is deze inkoop ook milieutechnisch verantwoord, met andere woorden probeert de Provincie duurzaam in te kopen? Daarnaast kan er sprake zijn van restricties omwille van Europese regelgeving, tot hoeverre is dit het geval?	Maatschappelijk verantwoord inkopen is het nieuwe duurzaam inkopen. Gedeputeerde Staten hebben zich samen met 160 andere organisaties via een manifest geconformeerd aan maatschappelijk verantwoord inkopen. De Provincie is op dit gebied één van de koplopers in Nederland. Qua lokaal inkopen is in het door GS vastgestelde inkoop- en aanbestedingsbeleid 2018 opgenomen dat Provincie Zeeland bij haar aanbestedingen zo veel mogelijk kansen wil creëren voor het lokale Midden- en Kleinbedrijf (MKB). Het geld van de inwoners van Zeeland komt dan immers terug in de Zeeuwse economie. Daarvoor bestaan verschillende mogelijkheden: het toepassen van percelen in een opdracht (kleinere delen), het afstemmen van de te stellen eisen, voorwaarden en criteria op het doel, de aard en de omvang van de opdracht (proportionaliteit). Als een onderhandse aanbesteding kan worden toegepast, worden ook aan Zeeuwse MKB bedrijven goede kansen geboden. Als er geen lokale ondernemers kunnen worden benaderd wordt de reden daarvan geregistreerd. Een voorkeursbeleid voor lokale ondernemers is niet toegestaan bij Nationale en Europese aanbestedingen.
D66	Programma 8 Klimaat en Energie	Bij de actie "Tegengaan verdroging natuurgebieden, met name Natura 2000, door opstellen monitoringsprogramma". Kunt u uitleggen hoe het opstellen van een monitoringsprogramma de verdroging tegengaat?	Op dit moment is er een uitgebreid netwerk van grondwatermonitoring, maar ontbreekt het aan voldoende meetpunten in N2000 gebied. Het monitoren op zichzelf zorgt niet voor het tegengaan van verdroging, maar zonder goede monitoringsgegevens is het ook niet mogelijk gerichte maatregelen te nemen.
D66	Programma 8 Klimaat en Energie	Bij een aantal acties wordt aangegeven dat er wordt ingezet op biobased werken. Welke kansen biedt dit voor Zeeuwse boeren?	Boeren die gewassen verbouwen en/of agrarische reststromen hebben die kunnen worden gebruikt voor het fabriceren van biobased producten creëren een extra afzetkanaal voor hun producten. Als het om reststromen gaat die voorheen zouden worden afgevoerd, dan kan dit tot extra

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
			inkomen leiden. Bij het telen van gewassen kunnen dankzij biobased toepassingen in sommige gevallen grotere delen van het gewas worden gebruikt of kunnen gewassen worden gebruikt voor toepassingen die mogelijk meer opleveren (bijv. cosmetica of medicijnen: die producten leveren vaak financieel veel meer op dan wanneer gewassen alleen worden gebruikt voor voedsel en diervoer-toepassingen). Dit levert boeren derhalve een betere marktpositie op. Onderzoek naar dergelijke teelten en toepassingen vindt o.a. plaats in de Biobased Innovations Garden bij proefboerderij De Rusthoeve.
		Kunt u aangeven hoeveel hectare landbouwgrond wordt ingezet om biobased te produceren?	Er zijn ons geen statistieken bekend over hoeveel hectare wordt gebruikt voor biobased producten. Boeren kiezen nl zelf welke gewassen zij telen en aan wie zij die gewassen verkopen. Of dat uiteindelijk voedsel en/of biobased toepassingen betreft is cijfermatig niet bekend. Bij teelten als vlas en olifantsgras is de kans groot dat die worden aangewend voor biobased toepassingen (productie van linnen en materialen die in de bouwsector worden gebruikt), maar dat valt lang niet voor alle gewassen te zeggen. Naar alle waarschijnlijkheid is het percentage landbouwgrond dat gebruikt wordt voor gewassen tbv biobased toepassingen gering.
		Om hoeverre gaat dit ten koste van het Zeeuwse landschap?	In de meeste gevallen is er praktisch geen impact op het Zeeuwse landschap, aangezien het vaak bestaande gewassen betreft die alleen (deels) anders worden aangewend zodra zij geoogst zijn. Sommige gewassen worden over het algemeen als positief ervaren in het Zeeuwse landschap; denk aan bloeiend vlas. Een gewas als olifantsgras kan als uitzicht belemmerend worden ervaren omdat dit gewas enkele meters hoog kan worden, maar het aantal hectares olifantsgras in Zeeland is uitermate beperkt. In de Biobased Innovations Garden worden ook proefteelten gedaan met nieuwe gewassen zoals stevia, zoete aardappel en quinoa. Of dergelijke gewassen worden ervaren als een verrijkking danwel aantasting van het Zeeuwse landschap is een subjectieve aangelegenheid: sommige mensen zullen dit als positief ervaren, terwijl anderen mogelijk meer waarde hechten aan het zien van traditionele gewassen als suikerbieten, aardappels en appel-/perenbomen.

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
D66	Programma 8 Klimaat en Energie	Wat houdt de UNESCO Geopark status in en om welk gebied (afbakening) gaat het om? Financiële begroting: Voorbereiden omgevingswet inkomsten 24.000 uitgaven 379.000 - kosten vele malen hoger dan inkomsten. Dit moet de Provincie vooral zelf betalen?	Met de status van Geopark kan een gebied beter op de kaart worden gezet. Het is vooral een marketing instrument, waarbij voor bezoekers duidelijk de link tussen het heden en verleden wordt gelegd. In Zeeland is dat gericht op het laten zien van het ontstaan van Zeeland. De status versterkt organisaties als Nationaal Park, Gemeenten en projecten. Vrijwel heel Zeeland valt in het gebied.
PvZ	Programma 8 Klimaat en Energie	Toewerken naar het verkrijgen van de UNESCO GeoPark status als onderscheidend identiteitskeurmerk voor heel Zeeland, westelijk Noord-Brabant en het noordelijk deel van de provincies Oost-Vlaanderen en Antwerpen. Zou dit verdere beperkingen kunnen veroorzaken? (Verdere beperkingen: economische belangen; het landschap dat mogelijk “op slot” gaat om de status te behouden.)	De status van Geopark levert geen beperkingen op. Unesco kent meerder statussen. Sommige leggen beperkingen op. Geopark status niet. Het werkt versterkend en aanvullend op andere initiatieven.
SGP	Programma 8 Klimaat en Energie	In 2020 worden beperkte uitvoeringsmaatregelen genomen (blz. 75) Hoeveel geld is er beschikbaar om op korte termijn projecten uit te voeren (ideeën vanuit samenleving) in het kader van klimaatadaptatie? Verschillende pilotprojecten in uitvoering (blz.75) Hoeveel geld is er uitgetrokken voor het aan de slag gaan de met de resultaten van de landelijke werkgroep waterstof (n.a.v. motie nov. 2018)? Uitvoeren suppletie Roggenplaat (blz. 78) SGP heeft hier verschillende keren art.44- vragen over gesteld. Zijn visserijsector en Rijkswaterstaat nu nader tot elkaar gekomen?	In 2020 is € 380.000 voor klimaatadaptatie begroot. Hiervan is een groot deel voorzien voor de subsidieprogramma’s groene daken en groene schoolpleinen, als ook voor het proces om te komen tot een klimaatadaptatiestrategie. Er is nog ongeveer € 60.000 beschikbaar voor projecten. Daarnaast is voor de (zoet) water pilots het budget voor waterprojecten. Waterstof is onderdeel van onze aanpak Smart Delta Resources. Voor SDR is jaarlijks zo’n € 300.000 uitgetrokken. Rijkswaterstaat laat momenteel de suppletie van de Roggenplaat uitvoeren. De eerste resultaten van de metingen tijdens het suppleren laten positieve resultaten zien. Er zijn vooralsnog geen veranderingen waar te nemen van de slib/zand concentraties op de mosselpercelen nabij. Rijkswaterstaat houdt de visserij sector goed op de hoogte.
GL	Paragraaf Financiering -WST/Swap	Vanwege de noodzaak om te lenen voor de volledige zeggenschap over de Westerscheldetunnel werkt de provincie met swaps t.b.v. de opvang van renteverschillen	De Provincie heeft 1 renteswap met een looptijd van 2012 tot en met 2030.

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
		op kortlopende leningen. Begrijpelijk. Maar sinds wanneer geldt dit nu? 2009 (blz. 107) of 2012 (vergelijk met o.a. blz. 83). (pagina 106 pdf)	
FvD	Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen Infrastructuur Kosten ecologisch bermbeheer:	Vraag: wat zijn de begrote kosten voor het geplande ecologisch en niet-ecologisch beheren van wegbermen in 2020?	De begrote kosten voor het ecologisch bermbeheer (121 ha) in 2020 zijn ca. € 290.000. De begrote kosten voor het niet-ecologisch/regulier beheren van de bermen (385 ha) komen neer op ca. €465.000.
FvD	Paragraaf Provinciale heffingen Grondwaterheffing:	Stelling: Het aantal meldingen van grondwater-pompen/beregeningsbronnen blijkt te zijn gestegen van 60 (2017), 150 (2018) naar 200 (2019), zie PZC 27-09-19. De toename in het aantal grondwaterpompen / beregenings-bronnen heeft geen weerslag in de opbrengst van de grondwaterheffing die volgens de meerjarenraming € 184.000 per jaar zijn. Vraag: Waarom is er met de begroting van de opbrengsten geen rekening gehouden met de toename van het aantal grondwaterpompen en/of beregeningsbronnen? Vraag: Op basis van de veronderstelling dat de beregening per put hetzelfde aantal m3 zal bedragen, kunt u een schatting van de opbrengsten maken in relatie tot het aantal (verwachte) grondwaterpompen / beregeningsbronnen over de komende 3 jaar?	Conform de Grondwaterheffingsverordening Provincie Zeeland 2010 artikel 9 zijn de landbouwonttrekkingen vrijgesteld van heffing: Er wordt geen heffing opgelegd indien: a. in een heffingsjaar minder dan 20.000 m3 grondwater wordt onttrokken; b. grondwater wordt onttrokken in het kader van natuurverbeteringsprojecten in traditionele natuurgebieden en/of relatienota- en natuurontwikkelingsgebieden als bedoeld in het Natuurbeleidsplan; c. voor het onttrekken van grondwater vrijstelling van heffing geldt op grond van het bepaalde in artikel 7.8, tweede lid,van de wet; d. grondwater wordt onttrokken door aquacultuurbedrijven die zout grondwater gebruiken voor de zilte teelt van gewassen en algen, wormachtigen, schaal- en schelpdieren, vis en dergelijke zilte organismen. Daarom is er in de begroting geen extra ruimte opgenomen i.v.m. met de toename van het aantal landbouwonttrekkingen. De heffingsinkomsten komen nu voornamelijk uit de grote onttrekkingen t.b.v. drinkwater, industrie en grote tijdelijke bemalingen. Weliswaar staat in de Aangepaste Kadernota voor het Zeeuws Omgevingsplan 2018: De overheid, in dit geval de Provincie en het Waterschap, heeft een verantwoordelijkheid voor algemeen beheer, maar in het geval van maatwerk kan ook het principe van de gebruiker betaalt gehanteerd worden, bijvoorbeeld in de

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
			vorm van een heffingssysteem. Dit doet recht aan het feit dat zoet water een collectief goed is. Ook sluit dit aan bij het landelijke spoor “Waterbeschikbaarheid”, waarin overheid en gebruikers afspraken maken over hun verantwoordelijkheden ten aanzien van een optimale benutting van zoet water, onder de randvoorwaarde dat niet wordt ingeteerd op de bestaande voorraden. Het proces voor de Omgevingsvisie (gebiedstafel Zoet Water & Watersysteem) zal helderheid moeten geven of op termijn meer inkomsten ten behoeve van een adequaat zoetwaterbeheer te verwachten zijn.
FvD	Paragraaf provinciale heffingen Leges:	Stelling: De inkomsten aan leges voor verschillende diensten dekken bij lange na niet de kosten die de provincie maakt. Vraag: Wat zijn de geraamde daadwerkelijke kosten en daaruit volgende extra leges per vergunning/dienst om deze dienstverlening kostendekkend te maken zonder een beroep te moeten doen op de algemene middelen?	De totale inschatting van de lasten zijn vermeld in het overzicht berekening kostendekkendheid op pagina 433/547 van de digitale begroting. De leges-opbrengsten dienen met ca € 205.000 te stijgen om geen beroep te doen op de algemene middelen.
FvD	Paragraaf provinciale heffingen Provinciale opcenten:	Kunt u de volgende stellingen bevestigen of corrigeren met de juiste cijfers? De opcenten zijn in 2016 met 4 opcenten verhoogd van 78,3 naar 82,3 en in 2019 met 6,8 opcenten verhoogd van 82,3 naar 89,1; De verhoging 2015-2016 had te maken met de slechte financiële toestand van de provincie en had tot doel stelling een meeropbrengst van € 1,84 miljoen te realiseren. De verhoging 2018-2019 vloeide voort uit de Cie. Jansen. Dit rapport concludeerde dat de Provincie Zeeland in het kader van haar slechte financiële positie € 3,3 mln. extra opcenten moest bijdragen aan haar financiële herstructurering, de zogenaamde ‘verevening’. Vraag: Kunt u bevestigen dat over 2014 tot en met 2019 substantieel meer opcenten zijn betaald dan begroot? Zo ja, hoeveel?	Dat is juist, de tariefstijging in 2019 is tijdelijk tot en met 2021. In de jaarstukken t/m 2018 zijn de oorspronkelijke ramingen terug te vinden, de ramingen na wijzigingen en de uiteindelijke realisatie. 2019 en 2020: € 200.000 (=0,45%) zie Zomernota

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
		Vraag: Hoeveel meeropbrengsten ten opzichte van de begrootte EUR 44.77MM worden in 2020 verwacht?	
GL	Paragraaf verbonden partijen WST/WSF	Hier staat dat samenwerking ok is tenzij GS zwaarwegende bedenkingen heeft. Zijn die er? Zo ja, waarom heeft PS daar niets over gehoord? (pagina 299 pdf)	PS is geïnformeerd middels een openbare brief kenmerk 19018943 met de intentieverklaring als bijlage. In de brief staat het volgende: *Na de uitwerking van de afspraken in de intentieverklaring zullen wij in het najaar een voorstel aan uw Staten voorleggen om de WSF BV rechtstreeks onder de NV WST te brengen. Daarbij zullen wij een gewijzigde aandeelhoudersstrategie NV WST ter besluitvorming aan uw Staten voorleggen die de ruimte biedt om de overdracht mogelijk te maken.* Het voorstel waar naar wordt verwezen in de brief zal aan de Staten worden voorgelegd.
GL	Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing -Risico's	De plaats van de garantstelling van ZB in dit rijtje: is die gebaseerd op voor of na de inlevering van een nieuwe meerjarenbegroting ZB? (pagina 92 pdf)	Deze garantstelling is per 18 juli 2016 verleend door de Provincie aan ZB. Vanaf dat moment is het risico opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen. Dit risico loopt af als gevolg van aflossingen op de lening door ZB.
GL	Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing -Stikstof	De risico's van de stikstof/PAS konden hier nog niet concreet ingevuld worden. Zodra er meer helderheid is over de (fin.)risico's voor de Provincie. Kunnen wij als PS dan nog voor de begroting hierover geïnformeerd worden? Anders gelijk in het 1e kwartaal 2020? (pagina 94 pdf)	De financiële risico's zijn nog steeds moeilijk in te schatten. Door het hervatten van vergunningverlening (openstellen Aerius en vaststellen beleidsregels) is de omvang van risico's kleiner geworden. Er is echter nog juridisch advies nodig op beleidsregels, daar waar het gaat om verschillen tussen regels en kamerbrief Rijk. De landsadvocaat is gevraagd dit uit te zoeken, zodat risico's op inbreuk eigendomsrechten kleiner worden. Vervolgens dient dan bekeken te worden of er sprake moet zijn van schadeloosstelling. Ingeschat wordt dat de risico's meevallen, maar advies landsadvocaat is hiervoor belangrijk.
SGP	Paragrafen: Weerstandsvermogen	Deze stagnatie (PAS) kan financiële gevolgen hebben voor de Provincie (blz. 94). Is inmiddels al een beeld te schetsen van de gevolgen?	Door openstelling van Aerius (16 september) en vaststellen beleidsregels (8 oktober) is vergunningverlening weer op gang gekomen. Er loopt een onderzoek door de

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
	en risicobeheersing		landsadvocaat naar juridische houdbaarheid beleidsregels, omdat die mogelijk strenger zijn dan het rijksbeleid. Uit een eerste inventarisatie blijkt dat er enkele projecten stilgevallen zijn. Andere projecten, waaronder ook provinciale, worden doorgerekend. In veel gevallen zijn projecten ook juist door kunnen gaan.
	ZOMERNOTA		
PvdA	Zomernota Blz. 13	Voor de toekomst een instrument ontwikkelen om de reductie van CO_2 te meten. Graag een inkijk hoe gaat dit er uit zien.	We hebben in de zomernota een tabel opgenomen met de stand van zaken t.a.v. onze energiedoelen. Dat is niet in CO2 maar wel in aantallen windmolens e.d. Een CO2-monitor is erg lastig, aangezien die cijfers (1) niet langjarig op een eenduidige manier per sector/regio zijn bijgehouden in het verleden, (2) CO2-effecten van ons werk moeilijk te meten zijn binnen onze provinciegrenzen en (3) het een ingrijpend en groot instrument zou worden als we per ingreep de CO2-effecten zouden gaan berekenen. Dat is erg veel werk en ook omgeven met onzekerheden (modellen!) dus waarschijnlijk van weinig meerwaarde.
GL	Zomernota Blz. 17	Ruimtelijke kwaliteit. Waarom zijn hier natuur en cultuur historisch erfgoed niet genoemd? Die bepalen voor toch eveneens voor een belangrijk deel het beeld van Zeeland?	Belangrijkste onderdeel van de strategische opgave Ruimtelijke kwaliteit is het opstellen van de Zeeuwse Omgevingsvisie en de daaraan gekoppelde Omgevingsverordening. Dat betreft de gehele fysieke leefomgeving en is daarmee breder dan alleen de ruimtelijke kwaliteit. Natuur en cultuur zijn daar vanzelfsprekend een onderdeel van.
PvdA	Zomernota Blz. 17	Derde fase Bèta Campus Zeeland. Uitgangspunt is bijdrage van andere partners. Hoeveel dragen de andere partners bij en is dit voldoende?	De genoemde bedragen zullen beschikbaar worden gesteld indien de plannen bestedingsgereed zijn, er voldoende voortgang zit op de eerste en tweede fase en ook andere partijen financieel bijdragen aan het realiseren van de ambitie. Feitelijk geeft de doorkijk in de jaren 2021, 2022, 2023 aan dat we rekening zullen houden met het beschikbaar stellen van de genoemde bedragen.
SGP	Zomernota Blz. 24	DSO nog wat abstract. Blijkbaar een structurele last van 100.000. Wat krijgen we hiervoor?	Alle digitale informatie is straks beschikbaar via de Landelijke Voorziening van het digitaal stelsel Omgevingswet (DSO-LV). Softwareleveranciers en bevoegd gezag gaan aansluiten op de DSO-LV. Daarnaast biedt de DSO-LV ook één plek waar alle relevante informatie te vinden is: het

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
			Omgevingsloket. Via dit loket kan iedereen snel zien wat wel en wat niet mag volgens de Omgevingswet. Voor de komende vijf jaar is het Kadaster tactisch beheerder voor de Landelijke Voorziening van het digitaal stelsel Omgevingswet (DSO-LV) en het Informatiepunt. Dit besluit namen de bestuurspartijen VNG, Unie van Waterschappen, IPO en het Rijk op dinsdag 29 januari 2019. De partijen werken samen aan de invoering van de Omgevingswet en zijn opdrachtgever voor de ontwikkeling van DSO-LV. Voor de provincies houdt dit in dat met ingang van 2020 structureel €1,6 miljoen wordt gerekend voor exploitatiekosten. Dit wordt via de IPO-verdeelsleutel (6,18% voor Provincie Zeeland) verrekend met de provincies. Kortom dit is ons aandeel in het beheer door het Kadaster.
SGP	Zomernota Blz. 25	2 mln. Bestemmingsreserve. Wordt er op InnoGo verliezen verwacht omdat dit specifiek gereserveerd en genoemd wordt?	InnoGo! is een krachtig programma voor innovatieve startups en MKB in Zeeland. De doelstelling is om een schakel te zijn voor innovatieve, winstgevende ondernemingen die werkgelegenheid creëren in de regio. De toegevoegde waarde vanuit InnoGo! voor de ondernemer is het netwerk, coaching & begeleiding en financiering. Naast coaching en begeleiding is er in de opstartfase van innovatieve ondernemingen behoefte aan betaalbaar kapitaal tegen redelijke voorwaarden. De markt kan hierin onvoldoende voorzien vanwege het hogere risico profiel en schaarse middelen. Dit komt omdat innovatieve bedrijven gekenmerkt worden door een hoog risico met een onzeker rendement. Inmiddels wordt voor InnoGo! een revolverendheid verwacht van ongeveer 60%.
D66	Zomernota Blz. 25	InnoGo en Impuls Zeeland Kan aangenomen worden dat bij het verstrekken van innovatiefinanciering en begeleiden van bedrijven die zich hier willen vestigen, altijd gekeken wordt naar het duurzame karakter van de bedrijven? En dat alleen bedrijven met een duurzaam karakter in aanmerking komen voor deze financiering en begeleiding?	Investeringsfonds Zeeland rapporteert jaarlijks over het ‘maatschappelijk rendement’ van de participatieportefeuille. ROM’s (Regionale Ontwikkelings Maatschappijen – lees: Impuls) moeten voldoen aan de eisen gesteld door de Rijksoverheid in de Transparantiebenchmark. Dit is een onderzoek naar de transparantie van MVO-verslaglegging.
D66	Zomernota Blz. 26	Er wordt gesteld dat aanvullend € 77.000 beschikbaar is voor onderwerpen op logistiek gebied. Dit betreft onder andere het ‘Living lab de Catalist’ dat zich richt op autonoom vervoer. Een ander onderdeel is extra inzet van	Belangrijke projecten waar ook op wordt ingezet: • Dare2share (OPZuid programma humancapital uit 2018)

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
		Zeeland Connect, gericht op innovaties op het gebied van digitaliseringen robotisering. à vraag: zijn dit nu de twee onderdelen, of zijn er nog meer onderdelen waar geld naartoe gaat?	• Living lab autonoom rijden (pilot met mixed trafiic, OPZuid project gehonoreerd in 2019) • Energiestrategie (ondersteuning bedrijfsleven bij het migratietraject, OPZuid project 2019) • Aansluiting bij de 4de connected transport corridor samenwerking met de drie grote mainports en het Ministerie van I&W
PvdA	Zomernota Blz. 29	Proeftuin zoetwater kosten € 250.000. Waar gaat dit plaatsvinden en onder wiens auspiciën?	In het kader van de Proeftuin Zoetwater doen wij in Zeeland intensief en actief onderzoek naar de mogelijkheden van het vergroten van het zoetwater aanbod en het verlagen van de zoetwatervraag. In de begroting wordt voorgesteld dit te intensiveren. De specifieke locaties voor mogelijke pilots worden nu verkend. De pilots vinden plaats binnen de samenwerking tussen provincie, waterschap, een agrariër en worden ondersteund door onderzoeksbureaus.
D66	Zomernota Blz. 32	Vorming fonds verblijfsrecreatie: welke kwaliteitsverbeteringen en innovaties denkt GS aan m.b.t. dit fonds ? Wat is de afbakening/risicoanalyse van een 'fonds verblijfsrecreatie'? Is hier ook een inventarisatie van? Voor welke verblijfsrecreatieondernemers is dit fonds bedoeld?	Het betreft initiatieven die bijdragen aan de vitaliteit van de onderneming, passen binnen en bijdragen aan de kwaliteitsdoelstellingen van de Kustvisie en bijdragen aan de duurzaamheidsdoelstellingen en klimaatdoelstellingen van Zeeland. Bij de voorbereidende stappen voor het fonds is het "Businessplan fonds verblijfsrecreatie Zeeland" opgesteld. Hoofdstuk F bestaat uit een risicoanalyse, waarbij per risico is aangegeven wie de drager is van het risico, wat de preventieve beheersmaatregelen zijn en welke correctieve beheersmaatregelen kunnen worden genomen. De conclusie is dat de risico's beheersbaar zijn. Het fonds richt zich primair op de winstgevende middengroep van bedrijven. Deze bedrijven hebben voldoende ontwikkelperspectief om een kwaliteitsverbetering te realiseren maar ondervinden hierbij problemen met financiering van deze plannen bij reguliere financiers.
SGP	Zomernota Blz. 33	Agio kapitaal. Wat is dat?	Agio is het bedrag dat een aandeelhouder boven de nominale waarde op een aandeel stort. Agio is het bedrag boven de nominale waarde van het aandeel IFZ dat wij als

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
		Wordt 3 mln. vanuit de regiodeal gereserveerd voor verblijfsrecreatie? Dit voorstel lijkt dat we uiteindelijk 6 mln. storten, 3 mln. regiodeal en 3 mln. in reserve IFZ?	provincie als aandelenkapitaal overmaken op de rekening van IFZ. Op deze wijze dragen wij bij in het fonds voor de verblijfsrecreatie. Het storten van agio levert bij de Provincie alleen een balansmutatie op (bank min en deelneming plus) op de provinciale balans (dus geen begrotingswijziging). Voor de toename van de waardering van de deelneming IFZ met € 3 miljoen vormen wij een bestemmingsreserve van € 3 miljoen ten laste van de middelen uit de regiodeal (wel begrotingswijziging). Omdat het vormen van reserves een bevoegdheid van PS is wordt dit ook aan u voorgelegd (naast uw instemming om bij te dragen in het fonds verblijfsrecreatie).
SGP	Zomernota Blz. 33	Tot hoe lang kunnen projectvoorstellen ingediend worden?	Aanvragen voor een lening worden in behandeling genomen tot het moment dat alle middelen via leningen zijn verstrekt, met een maximum duur van 15 jaar (looptijd fonds).
PvdA	Zomernota Blz. 33	Stikstofdossier. Moet dit ook niet een groot project worden?	Het stikstofdossier voldoet niet aan de criteria zoals die voor grote projecten zijn vastgesteld. Zo is er geen budget mee gemoeid en is er geen duidelijk start- en eindpunt. Ook is het doel/product niet duidelijk vast te stellen. Wel is het stikstofdossier dusdanig belangrijk en complex, dat het apart georganiseerd is, met een coördinerend gedeputeerde, een ambtelijk coördinator en een integraal team. Het staat los van afdelingen en opgaven. Formeel is het dus niet verstandig het in te passen als groot project, maar is er qua aansturing wel voor een bijpassende structuur gekozen.
SP	Zomernota Blz. 37.	4.1.2 Klein onderhoud Van 11.000 in 2019 naar 521.000 in 2020 met als reden substantieel hogere marktprijzen en aangescherpte richtlijnen en normen. Is dat dan 5.000%?	In 2019 is er sprake van een tekort van € 11.000 op een geraamd totaal benodigd bedrag van € 4,4 miljoen aan klein onderhoud. In 2020 is een tekort van € 521.000 verwacht op een geraamd totaal benodigd bedrag van € 4,8 miljoen. Het tekort in 2020 wordt enerzijds veroorzaakt door aangescherpte richtlijnen (aanvullende/andere werkzaamheden) en hogere marktprijzen (hogere kosten voor hetzelfde werk). Anderzijds zijn er werkzaamheden die aanvankelijk in 2019 gepland stonden, die doorgeschoven worden naar 2020. Daardoor is het gepresenteerde tekort in 2020 relatief gezien groter dan in 2019 en de andere gepresenteerde jaarschijven.

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
SP	Zomernota Blz. 38.	4.1.3 Groot onderhoud "Ook voor de onderhoudsreserve voor het groot onderhoud geldt dat marktprijsontwikkelingen leiden tot een tekort voor de periode 2019 – 2029. Daar staat tegenover dat het rekenen met 10% onvoorzien, zoals dat in het verleden gebeurde, strijdig is met de uitvoeringsstrategie. Per saldo leidt dit tot een overschot in de reserve van € 2,1 miljoen." Dit stuk snap ik niet!	Bedoeld is dat enerzijds stijgende markprijzen leiden tot een tekort in de reserve groot onderhoud. Anderzijds was, in strijd met de bepalingen uit de uitvoeringsstrategie, 10% onvoorzien ingerekend in de reserve voor het groot onderhoud. Deze reservering voor onvoorzien valt daardoor vrij. Per saldo leiden deze twee effecten tezamen tot een overschot in de reserve van € 2,1 miljoen.
GL	Zomernota Blz. 39	Gr.onderhoud/verv. In 2020 mogen we als PS ook voor natte kunstwerken, groen, bewegwijzering en verlichting een totaalplan verwachten wat betreft (klein en groot) onderhoud plus vervanging/vernieuwing: verwacht wordt dat tot 2029 hiervoor 3.8 miljoen euro extra nodig zal zijn. Is dit berekend inclusief de duurdere bouwmarkt? En m.b.t. het vorig jaar opgestelde totaalplan voor droge kunstwerken etc. is nu al berekend dat er in totaal t/m 2018 4,4 miljoen euro te weinig is gecalculeerd. Is de verwachting dat dit nu wel dekkend is voor 10 jaar? Want als we elk jaar zo'n 4 miljoen moeten aanvullen dan wordt dat wel een heel duur onderhoud..	In doorrekening van de Uitvoeringsstrategieën (beheerplannen) voor de genoemde onderdelen is rekening gehouden met de huidige marktsituatie. De indexering/verwachte inflatie is daarin echter niet meerjarig doorgetrokken. Elk jaar zullen de maatregelprijzen opnieuw geïndexeerd worden naar gelang de dan geldende marktwerking/inflatie. Dit wordt tijdens de gebruikelijke begrotingsrondes aan u voorgelegd. De door u genoemde €4,4 miljoen kunnen wij niet plaatsen. Voor de instandhouding van de droge kunstwerken (Uitvoeringsstrategie) is voor de periode tot en met 2028 in totaal €11,7 miljoen aan benodigde kosten geraamd (stijging van 3% t.o.v. vorig jaar). Dat betekent een tekort van in totaal € 360.000 ten opzichte van de beschikbare budgetten. Dit tekort is opgebouwd uit € 340.000 voor klein- en groot onderhoud, en € 20.000 aan extra te dekken afschrijvingslasten t.b.v. vervangingsinvesteringen. De stijging van de onderhoudskosten (en dus het tekort) is met name toe te schrijven aan de aantrekkende economie.
GL	Zomernota Blz. 40	Instandhouding WSF Nu blijkt dat de eerste aanbesteding voor een nieuw brandstofcontract voor de ferry niet geslaagd is, wordt er gewerkt aan een nieuwe aanbesteding. Wordt daarbij ditmaal dan wel de mogelijkheid, cq. Voorwaarde ingebouwd dat de brandstofvorm zo duurzaam mogelijk dient te zijn? GroenLinks heeft daar vorige keer reeds op aangedrongen, waar ook de gedeputeerde veel in zag, maar wat toen niet meer veranderd kon worden omdat de	Het gaat in dit geval niet om de aanbesteding van een nieuw brandstofcontract. Het betreft een opdracht/aanbesteding voor werkzaamheden aan het leidingwerk van de brandstofopslag, van waaruit de beide schepen brandstof bunkeren. Het leidingwerk t.b.v. de brandstofopslag is verouderd en dient vervangen te worden.

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
		aanbesteding was uitgezet. Zo nee, waarom niet?	
VVD	Zomernota Blz. 40	paragraaf 4.1.7 De Westerschelde Ferry B.V. (WSF) is verantwoordelijk voor de uitvoering van de dienstregeling van de Westerschelde Ferry, alsmede het onderhoud aan de schepen. Wij voeren onderhoudswerkzaamheden uit ten dienste van de WSF om het fietsvoetveer in bedrijf te houden. Daartoe behoort het in stand houden van de aanlandvoorzieningen, terminals en terreinen, en baggerwerkzaamheden in de veerhavens. Uit een geactualiseerde doorrekening blijkt dat voor deze werkzaamheden in de periode 2019 – 2029 aanvullend € 1,7 miljoen benodigd is. In 2020 sluiten we een nieuwe overeenkomst voor baggerwerkzaamheden. We verwachten echter dat de kosten voor baggerwerkzaamheden verder zullen stijgen. Zodra daar meer over bekend is zullen we u daar nader over informeren Vraag: Kunt u het bedrag van 1.7 miljoen specificeren?	Het verwachte tekort van 1,7 miljoen is als volgt opgebouwd: - € 400.000 als gevolg van toegenomen baggerwerkzaamheden en –kosten - € 900.000 in verband met het actualiseren van de ramingen met betrekking tot het geplande onderhoud van de gebouwen, terreinen en aanlandvoorzieningen in verband met de overgang naar planmatig werken. Dit vergt meer budget dan in de meerjarenraming structureel is opgenomen. - € 400.000 ten gevolge van toevoegen jaarschijf 2029.
SGP	Zomernota Blz. 43	Forse verhoging. Graag toelichting op nut en noodzaak om met 4 fte uit te breiden.	Begin dit jaar is een onderzoek uitgevoerd naar de adequaatheid van de organisatie van de provinciale milieutaken. Door een gespecialiseerd onafhankelijk adviesbureau is aangegeven hoe de Provincie Zeeland de uitvoering van de milieubeleidstaken op een toekomstbestendige manier kan organiseren, gevoed vanuit meerdere signalen dat inhoudelijke ambities en benodigde capaciteit (kwantitatief en kwalitatief) niet op elkaar aansloten. De benchmark met overige provinciale organisaties toonde aan dat Zeeland een zeer geringe formatie heeft ten aanzien van milieutaken. Verder concretiserend onderzoek (waarbij is gekeken naar Zeeuwse context en interprovinciale benchmark) toont aan dat een benodigde aanvulling aan van 4 fte. Het betreft het versterken van beleidsontwikkelende en beleidsuitvoerende taken voor het volledige milieudomein. Specifieke voorbeelden hiervan zijn het inbedden van milieuonderwerpen in de omgevingsvisie, adequate inzet op het schone luchtakkoord, het dossier PFAS. Voor de VTH-

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
			taken vindt met dit voorstel versterking plaats ten aanzien van ontwikkelen van cyclisch te voeren VTH-beleid.
GL	Zomernota Blz. 43	Milieu Zo lang nog niet alles duidelijk was m.b.t. o.a. RUD/DCMR is er de afgelopen jaren een structureel tekort aan fte's geweest op milieu. In de zomernota leest GroenLinks dat er ruimte komt voor uitbreiding. Is deze alleen bedoeld voor het genoemde cyclische beleid en de uitvoering daarvan? Of toch ook om (eindelijk) meer ruimte te vinden voor VTH?	Het betreft het versterken van beleidsontwikkelende en beleidsuitvoerende taken voor het volledige milieudomein. Specifieke voorbeelden hiervan zijn het inbedden van milieuonderwerpen in de omgevingsvisie, adequate inzet op het schone luchtakkoord, het dossier PFAS. Voor de VTH-taken vindt met dit voorstel versterking plaats ten aanzien van ontwikkelen van cyclisch te voeren VTH-beleid.
D66	Zomernota Blz. 43	Par.4.2 Uitvoering wettelijke milieutaken, 7e bolletje. Bij dit bolletje is sprake van uitbreiding van de functie milieu met 4 fte om de strategische beleidsvorming van de milieutaken adequaat in te vullen (1) en om de cyclus van beleid en uitvoering verder te intensiveren en te borgen (2). Waarom wordt in die samenvatting daaronder alleen het oogmerk (1) vermeld? Waar past en welke betekenis heeft handhaving in oogmerk (2), zijnde de cyclus van beleid en uitvoering?	1. Daar zit geen specifieke reden achter. De tabel was onvoldoende groot om deze gehele tekst daarin op te nemen. De in tabel opgenomen lasten zijn dus zowel bedoeld om de strategische beleidsvorming van de milieutaken adequaat in te vullen én om de cyclus van beleid en uitvoering verder te intensiveren en te borgen 2. Het betreft het versterken van beleidsontwikkelende en beleidsuitvoerende taken voor het volledige milieudomein. Specifieke voorbeelden hiervan zijn het inbedden van milieuonderwerpen in de omgevingsvisie, adequate inzet op het schone luchtakkoord, het dossier PFAS. Voor de VTH-taken vindt met dit voorstel versterking plaats ten aanzien van ontwikkelen van cyclisch te voeren VTH-beleid.
PvdA	Zomernota Blz. 43	Extra budget voor de RUD-taken Thermphos. Wanneer dit zo voorspoedig verloopt waarom is dan nog zoveel extra geld nodig	Het blijft een bijzonder dossier dat extra tijd kost omdat het een BRZO bedrijf betreft dat zich zelf aan het saneren is. Dat is geen regulier werk. Daarbij wordt tegen zaken aangelopen die niet alledaags zijn.
PvdA	Zomernota Blz. 49	Vlotte verbinding tussen Goes en Gent. Welke acties gaan Gedeputeerde Staten in 2020 ondernemen om de Belgische overheid in beweging te krijgen om het stuk van de grens naar Gent aan te pakken?	GS heeft alleen invloed op het Zeeuwse deel van de verbinding tussen Goes en Gent. Met de realisatie van het knooppunt Drieklauwen is de verbinding op dit deel van de route geoptimaliseerd. De Vlaamse overheid heeft reeds € 900 miljoen gereserveerd voor de verbouwing van de R4 Oost en West.

Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
			Een project van een dergelijke omvang vergt nu eenmaal veel voorbereidingstijd. Op www.r4wo.be is meer informatie te vinden over de inhoud en de voortgang van het project.
PvdA	Zomernota Blz. 55	Voorstel om € 6,4 miljoen te onttrekken aan de algemeen reserve. Houden Gedeputeerde Staten vast aan een ratio van de algemene reserve (2.6)?	In de vergadering van provinciale staten van 30 september 2016 is het statenvoorstel Risicomanagementbeleid vastgesteld. Hierin is de ratio van de ratio van de risicobuffer vastgesteld op 1,5. Aanvullend hierop heeft Provinciale Staten dmv vaststelling van de zomernota 2017 de ratio Algemene reserve vastgesteld op 1,0. Gedeputeerde Staten houdt vast aan deze ratio's conform het door Provinciale Staten vastgesteld beleid.
		Hoe ligt deze ratio bij andere provincies en valt Zeeland daar rond het gemiddelde?	Onze ratio van de risicobuffer van 1,5 wordt gekwalificeerd als ruim voldoende en is gebruikelijk binnen provincies. De ratio algemene reserve heeft Zeeland als aanvullende ratio vastgesteld. Dit is niet vereist en wij weten niet of andere provincies een dergelijke ratio hanteren. De andere provincies kennen allen een (substantieel) grotere vermogenspositie waardoor in beginsel, maar echter ook afhankelijk van de specifieke risico's die de provincie loopt, de ratio 'algemene reserve' ook hoger zal uitvallen.
		Waarom hebben Gedeputeerde Staten gekozen voor deze ratio en niet een hogere / lagere ratio?	Bij een lage algemene reserve (<1.0) bestaat de kans dat bij daadwerkelijk optreden van risico's tot (sterke) verhoging van de opcenten op de motorrijtuigenbelasting moet worden besloten Met een ratio algemene reserve van 1,0 kunnen alle risico's gedekt worden uit de algemene reserve mochten al deze risico's zich tegelijk voordoen. Bij een lagere ratio dan 1,0 lukt dit niet. Bij een hogere ratio worden er in principe meer middelen aangehouden dan benodigd is om de risico's af te dekken, maar geeft ook comfort in het geval het benodigde weerstandsvermogen in de toekomst toeneemt.

Nagekomen beantwoording vragen begroting 2020 en zomernota 2019

	Begroting		
Fractie	Pagina/onderwerp	Vraag	Reactie/Antwoord Gedeputeerde Staten
GL	Programma 1.2 Stategische opgave Zichtbaar Zeeland	Er wordt gesproken over gebrek aan uitvoeringskracht. Zit hem dat in mensen, in middelen? (Pagina 24 pdf)	In beiden. Voor de toeristische marketing is er een uitvoeringsorganisatie (VVV Zeeland), voor het aantrekken van ondernemers ook (Invest in Zeeland, onderdeel van Impuls Zeeland), maar voor het aantrekken van nieuwe inwoners, studenten en arbeidskrachten naar Zeeland is er geen organisatie die daar structureel werk van maakt. En daar zit nu de economische noodzaak. Daarvoor is kennis, kunde, menskracht en middelen nodig. Ook is nog meer samenwerking/synergie nodig door op marketinggebied tussen de toeristische, ondernemers- en arbeidsmarketing, ook met alle Zeeuwse partners. Deze beoogde synergie en samenwerking (beoogd in 'Zeeland Partners') levert ook extra uitvoeringskracht – lees: concrete resultaten, die onderling samenhang hebben - op.
SGP	Programma 1.2 Strategische opgaven: Zichtbaar Zeeland	Inzet ligt op het aantrekken van nieuwe vestigers (blz. 24) Op welke manier probeert de Provincie het wegtrekken van jongeren (en ouderen) uit de provincie te voorkomen? Hoeveel geld wordt daarvoor uitgetrokken? In de Zomernota wordt er heel kort iets over gezegd, verdere toelichting is welkom.	In 2018 zijn we begonnen met campagnes gericht op behoud van jongeren in Zeeland door ze actief te benaderen/aan te spreken op studie- en carrièrekansen in Zeeland, namelijk: 1. jongeren die al in het gebied wonen, naar school gaan en/of studeren (nog niet beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt) 2. jongeren die zijn opgegroeid in Zeeland en op dit moment elders wonen vanwege studie en/of een ander doeleinde. Omdat deze doelgroep al een band heeft met Zeeland, lijkt de kans dat zij bereid zijn zich te oriënteren op kansen op het gebied van studeren, wonen en werken in Zeeland groter. Concreet is in 2018 gestart met (het ondersteunen van) vier initiatieven: - Een jaarlijks terugkerende campagne voor eindexamen-scholieren, onder de paraplu van het concept 'the class of… making memories together'; provincie is initiatiefnemer - Het Kick-Off Festival Zeeland, gezamenlijk georganiseerd door de onderwijsinstellingen Scalda, HZ University of Applied Sciences en University College Roosevelt met ondersteuning van Provincie Zeeland;

			In breder verband, waar jongeren specifiek ook aandacht in krijgen: - Marketingactiviteiten op festivals/evenementen, zoals Concert at Sea en DAMX, over wonen en werken in Zeeland, waar (ook) veel jongeren komen. - Huisvesting: het aanjagen/stimuleren van huisvestingsmogelijkheden voor verschillende doelgroepen met ook specifieke aandacht voor jongeren. T.a.v. 'binden en boeien van talent', hebben we uitgegeven: - Een jaarlijks terugkerende campagne voor eindexamenscholieren, onder de paraplu van het concept 'the class of… making memories together'; >> € 15.000,- - Het Kick-Off Festival Zeeland, gezamenlijk georganiseerd door de onderwijsinstellingen Scalda, HZ University of Applied Sciences en University College Roosevelt met ondersteuning van Provincie Zeeland; >> € 20.000,- (in de vorm van subsidie)
D66	Programma 4 Regionale Economie	Bij het aanvalsplan punt 'a', wordt gestreefd naar deelname van alle Zeeuwen aan de arbeidsmarkt. In hoeverre is dit onderdeel van het plan al behaald? Is er een overzicht van wat voor achtergrond de mensen die niet werken hebben en wat voor redenen daarvoor zijn/welke acties het aanvalsplan arbeidsmarkt hierop kan ondernemen? Er wordt op pagina's 209 & 210 een einddoel geformuleerd waar elk jaar de werkgelegenheid met 0.5% zou moeten groeien, hoe is deze berekening tot stand gekomen?	Het aanvalsplan arbeidsmarkt is een gezamenlijk plan van de Zeeuwse triple helix partijen. Op basis van verantwoordelijkheden en competenties draagt iedere partij bij aan het realiseren van de gezamenlijke ambitie. Voor het spoor 'iedereen doet mee (niet werkende Zeeuwen < HBO) is de Zeeuwse arbeidsmarktregio/centrum gemeente Goes de eerstverantwoordelijke. Inschatting is dat van de rond de 12.000 Zeeuwen met een uitkering er ong. 7.000 met extra steun de Zeeuwse arbeidsmarkt kunnen betreden. In 2019 worden – met steun van het Rijk vanuit de Regiogelden – minimaal 400 extra mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt geplaatst op vacatures van Zeeuwse werkgevers. Redenatie berekening: In 2010/2011 waren er 183.000 banen In 2015/2016 waren er 177.000 banen Er is nu sprake van economische groei en veel vacatures bij bedrijven / grote vraag aan personeel. In de Arbeidsmarktmonitor wordt uitgegaan van een uitbreidingsvraag van het bedrijfsleven van ongeveer 1000 personen per jaar (los van de vervangingsvraag). Een stijging van 0,5% per jaar is ongeveer 1000 banen per jaar.

			Door een groei van 1000 banen per jaar zouden we binnen een aantal jaar terugkomen op niveau van 2010.
GL	Programma 4 Regionale Economie	Hier worden nogal wat belangen, organisaties en subsidiestromen genoemd voor grote en kleine bedrijven, o.a. ook vanuit Europa. Wordt er ook gemeten hoe hierover gecommuniceerd wordt met “gewone burgers/bedrijven e.a.” en wat het effect is? Missen we kansen? (pagina 42 pdf)	Halfjaarlijks vindt in samenwerking met Brabant en Limburg door bureau ERAC monitoring plaats van de effecten van de Europese programma’s. We communiceren hierover naar PS, samen ook met het Zeeuws Subsidieteam, waarin de Provincie en de gemeenten en het waterschap samenwerken, naar de gemeenten en het waterschap. Daarnaast houden we regelmatig samen ook met Impuls en andere partners informatiebijeenkomsten waar bedrijven en burgers naar toe komen. Ook zijn er mogelijkheden om projecten te bezoeken op bv de Kijkdagen. Tevens communiceren we erover via onze Website, Europaloket en via nieuwsbrieven en andere communicatie-uitingen.
PvdA	Programma 4 Regionale Economie	Opzetten warme ontvangst van arbeidsmigranten uit binnen- en buitenland. Deden we dit dan nog niet?	Er zijn ook nu reeds diverse activiteiten gericht op het verwelkomen/integreren van mensen van buiten Zeeland in Zeeland (overal kleine stukjes ‘iedereen doet wat’). De ambitie ‘opzetten van een warme ontvangst etc.’ is gericht op het realiseren van een gezamenlijke, triple helix, overzichtelijke en toegankelijke aanpak van de ontvangst van nieuwe werknemers van buiten de provincie.
GL	Programma 4 regionale economie - Investeringsprogramma ZIS 1.0	Kan er iets gezegd worden over de kans van slagen en zo ja, wanneer er voortgang verwacht mag worden rond de realisatie van het TTC? Na lang stilliggen en de opnieuw failliet verklaarde aannemer rijst de vraag of dit project wel tijdig in 2020 gerealiseerd wordt? Of geld kwijt? (pagina 43 pdf)	De werkzaamheden voor het TTC liggen op dit moment stil. In het stormseizoen van 1 oktober tot 31 maart mogen er geen werkzaamheden worden verricht in de Grevelingendam. Het TTC GD BV is conform hun aangepaste plan van aanpak voornemens om per 1 april 2020 de werkzaamheden te hervatten en voor 1 juli 2020 af te ronden. Het faillissement van Tocardo BV heeft geen relatie met de realisatie van het TTC Grevelingendam. Dit betreffen 2 afzonderlijke projecten.
SGP	Programma 4: Regionale economie	In een periode van 5 jaar minimaal 500 tot 700 nieuwe arbeidsplaatsen realiseren kosten (blz. 51) Er is nu al krapte op de arbeidsmarkt. Hoe moeten die extra arbeidsplaatsen worden opgevuld? Waarom zijn er minder lasten begroot dan in 2019 terwijl de noodzaak om het imago van Zeeland te verbeteren alleen maar groter is geworden?	Voor een gezonde, ‘toekomstbestendige- economie’ is het van belang dat de er een diversiteit aan werkgelegenheid is qua niveau (van ongeschoold tot WO) en qua sector (én – ‘;en – én.: techniek, zorg etc.). Bij het aantrekken van nieuwe werkgelegenheid is het van belang dat er steeds ook gekeken wordt naar de toegevoegde waarde voor de toekomstbestendige Zeeuwse economie.

	Programma 5: Regionale bereikbaarheid en leefbaarheid	Doelstelling: B2C Visserij dag organiseren Wat houdt een B2C Visserij dag in en wanneer wordt deze georganiseerd? Welke gevolgen voor de Zeeuwse economie verwacht de Provincie als de BREXIT is afgerond? Speerpunt 'inzet op snellere busverbindingen'(blz. 52) Blijft de bereikbaarheid van kleinere kernen ook gegarandeerd? Welke maatregelen worden genomen om verkeerseducatie op scholen te versterken? Actie 'Zeeuws Verkeersveiligheidslabel' (blz.55) Welke acties zijn dit? Op basis van detailhandelsvisie 5 acties in gang zetten (blz. 60) Ondersteunen tenminste 25 sportevenementen (blz. 61) Welke evenementen zijn dit?	Visserijdag: Op verzoek van en in samenwerking met het visserijbedrijfsleven organiseren we op 20 juni 2020 in De Vlissingse vismijn een open dag voor de visserij in Zuidwest-Nederland (Zeeland en Zuid-Holland). Tijdens dit evenement kunnen burgers, consumenten en geïnteresseerden kennis nemen van alle ontwikkelingen in de verschillende deelsectoren van de visserij. Doel hiervan is om door middel van informatie te geven begrip en draagvlak voor de visserijsector te kweken. BREXIT: De gevolgen van Brexit voor de Zeeuwse economie zijn afhankelijk van het verdrag dat de EU en het VK sluiten. Bekend is dat de voedingssector mogelijk negatieve gevolgen kan ondervinden van Brexit. Speciale aandacht is er ook voor de visserijsector. Kansen liggen er in de chemische industrie en de offshore-activiteiten. Beantwoording volgt
	Zomernota		
SGP	Zomernota Blz. 33	Tot hoe lang kunnen projectvoorstellen ingediend worden?	Aanvragen voor een lening worden in behandeling genomen tot het moment dat alle middelen via leningen zijn verstrekt, met een maximum duur van 15 jaar (looptijd fonds).